

**OKOSESZKÖZ-HASZNÁLAT
IDŐS SZEMÉLYEK KÖRÉBEN A ROMÁNIAI BIHAR
MEGYÉBEN**

Jelige: HJJ4556

Lezárás dátuma: 2021. május 7

Tartalomjegyzék

Absztrakt.....	2
1. Bevezető.....	3
2. Elméleti háttér.....	5
2.1. Az idős személyek általános jellemzői.....	5
2.2. Idős személyek az Európai Unióban, Romániában és Bihar megyében	7
2.3. Az idősek és a digitalizáció	9
2.4. Idősgondozás Romániában és Bihar megyében.....	12
2.5. A Granny idősgondozási projekt bemutatása	13
3. A kutatás módszertana.....	14
3.1. A kutatás célkitűzése és kérdései	14
3.2. Célcsoport és mintavétel.....	14
3.3. A kutatás módszere és eszköze	15
3.4. Hipotézisek	16
4. A kutatás eredményei	16
4.1. A megkérdezett idősek demográfiai és társadalmi jellemzői.....	16
4.2. Okoseszköz-használat az idősek körében.....	20
4.3. A hipotézisek ellenőrzése	26
5. Következtetések és javaslatok.....	29
6. Felhasznált irodalom	31
Ábrajegyzék	34
Táblázatjegyzéke	35
Függelék (Kérdőív).....	35

Absztrakt

A kutatás célja feltárni a Nagyváradon és környékén élő, alacsony jövedelemmel rendelkező idősök digitalizáció irányába való nyitottságát, jártasságukat, szokásaikat. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy milyen különbség van a falun és a városon élő idősök okoseszköz-használatában 2020-2021-ben? Azért fontos foglalkozni a témával, mert a XXI. század technológiai fejlődése sok pozitív és negatív lehetőséget rejt magában. Az idős személyek okoseszköz-használatának megkönnyítheti a mindennapi életüket, a távol élő családtagokkal való kapcsolattartást és segítheti őket abban, hogy ne izolálódjanak el kortársaiktól. A vizsgálat célcsoportját a nagyváradi CE Szövetség és a holland alapítású, támogatású Dorcas Alapítvány Granny projektjében jelen lévő idősök képezték. A kutatáshoz kvantitatív módszert használtam, a kérdőíves megkérdezést választottam önkényes mintavételi eljárás során és a begyűjtött adatokat SPSS program segítségével elemeztem. Az eredmények feltárták, hogy a megkérdezett személyek jelentős része nem rendelkezik okoseszközzel, nem ismeri és nem is szeretné megismerni, használni a digitalizáció vívmányait. Az idősebb generáció körében a legújabb technika iránt tapasztalható idegenkedés további mértéket vet fel, amelyekre dolgozatomban keresem a választ és a megoldásokat.

1. Bevezető

A kutatás területi behatárolásával kapcsolatosan elmondható, hogy a romániai Bihar megyében készült, ezen belül Nagyváradon és a környező falvakban, városokban.

A kutatás alanyai olyan idős személyek, akik a Granny nevű szociális projekt támogatási körében vannak, többnyire szerény anyagi körülmények között élnek, alacsony jövedelemmel rendelkeznek, mivel ez a projektbe való felvétel elsődleges feltétele.

A 21. században számos jelentős társadalmi problémával kell szembenéznünk, ezek közül egyik jelentős probléma az elöregedés (Jhon, 2007). A népesség elöregedése magával hozza azt, hogy foglalkoznunk kell időseinkkel (Berde & Kuncz, 2018). Az elöregedés mellett jelentős problémát jelent az idősök egyedül maradása. Főként a magányosan élő idősöknek van szüksége külső segítségre, még akkor is, ha fizikailag képes a teljesen önálló életre, mivel a lelki egészsége megőrzése érdekében szüksége van emberi kapcsolatokra (Kenesei, 2020).

A digitalizációnak vannak jótékony hatásai, ami az idősöket érintheti, mivel új utakat nyit meg a nagy mennyiségű információhoz való hozzáférés, a kapcsolattartás új dimenziója felé. Az internet segítségével az ügyintéзések online történő végzése, lehetőséget ad arra, hogy pozitív változásokat és könnyítéseket idézzon elő az idősök mindennapi életében (Simion, 2020).

Témaválasztásomban befolyásolt mindaz, amit az idősökkel kapcsolatban megfigyelhettem, megélhettem családi életemben, ismeretségi körömben, illetve munkám során.

Megfigyeltem, hogy ami nekem és korosztályomnak természetes – a digitális eszközök használata és a virtuális valóság napi „fogyasztása”, az nagyszüleimnek, szüleimnek, sőt, idősebb kollégáimnak inkább idegen és nehézkes. Zavart, amikor a körülöttem élő idősök könnyedén megjegyezték, hogy „ó, anélkül meg lehet lenni...”. Nehéz volt ezt elhinni addig, amíg nem döbbsentem rá, hogy az emberiség történelme során mindeddig tényleg nélkül okoseszközök nélkül éltek évezredek keresztül az emberek. Érdekes volt hallani beszámolójukat arról a világról, amelyben senkinek nem volt a zsebében telefon és mázsányi könyvet kellett fellapoznia egy-egy olyan információért, ami most nekünk 4-5 kattintásnyi keresgélést vesz igénybe.

Különösen érdekes számomra annak megismerésre, hogy az idősebb korosztály hogyan élte meg ezt az óriási változást, ami a világunkban folyamatosan történik. Mit jelentenek

számukra az okoseszközök, látják-e ezek hasznosságát, előnyeit? Mernek-e élni ezzel, a számukra új technológiával?

Nemegyszer azt láttam, hogy egyenesen félnek tőle. A múlt század 70-es 80-as éveiben, sőt azóta is az idősek azt tapasztalták, hogy a technikai eszközök könnyen elromolhatnak. Megjavításuk időbe és nem kis pénzbe került. Ezért reflexből idegenkednek, félnek, hogy elromlik, viszont az én generációm értetlenül kérdezni, hogy mi romolhatna el benne? Az is félelmet kelt bennük, hogy amire megismernek egy adott eszközt vagy alkalmazást, az rövid időn belül megváltozik, már jön az újabb technológia, amely „többet tud”, ők meg folyamatosan kevesebbet. Van, akinek ez önértékelési válságot okoz: „ennyire elbutultam?!”

Ahogy elgondolkodom a kutatásom menetén, egyre több kérdés fogalmazódik meg bennem arra vonatkozóan, hogyan találhatnánk meg legoptimálisabban a kapcsolatot a jelen és az idősek között?

A kutatás célja feltárni a Nagyváradon és környékén élő alacsony anyagi jövedelemmel rendelkező idősek digitalizáció felé való nyitottságukat, ebben való jártasságukat 2020-2021-ben. Szeretném megtalálni azon motivációkat, amelyekért hajlandóak fejlődni az idősek és megtalálni a módszereket, amelyek leépítenék a gátlásokat és segítenének, hogy vállalkozó kedvük lehessen a digitalizáció területén. Leendő szociális szakemberként érdekelnek azok az egyes vállalkozó önkormányzatok vagy alapítványok keretében adódó lehetőségek, intézményes keretek, amelyek segítenék az idősek technikai felzárkóztatását. Az is fontos kérdés, hogyan teremtenék meg ennek az anyagi feltételeit, hiszen a nyugdíjasok jelentős részének nem áll a rendelkezésére anyagi keret a tanfolyamok fizetésére. Ezen tevékenységek humán erőforrása is fontos. Kik lennének azok a szakemberek, akiknek lenne ideje és türelme a jelentkezőknek elmagyarázni a technikai eszközök sokrétű használatát?

Az első, elméleti részben arról lesz szó, hogy milyen sajátos jellegzetességei vannak az idős kornak, miért fontos az idősek a mindennapi életünkben, a társadalmunkban. Ezt követően bemutatom, hogyan alakul az idősek romániai és Európai Uniós helyzete. Ezek után feltárom, hogy milyen hatással van az idős személyekre a digitalizáció, hogyan alakul ki a korban idősebbek és a korban fiatalabbak között a digitalizációs szakadék.

A dolgozat gyakorlati részében a kiválasztott csoportban végzett felmérés során kitöltött kérdőívek kiértékelése következik. Ebben felvázolom a vizsgált személyek korcsoport, lakókörnyezet és nemek szerinti megoszlását. Ezt követően kutatom, hogy milyen mértékben

befolyásolja az okoseszközökről alkotott véleményüket az iskolai végzettség, a régi munkakörük, anyagi helyzetük, a családdal vagy tágabb környezettel való kapcsolatuk.

2. Elméleti háttér

2.1. Az idős személyek általános jellemzői

Az ember az élete sok fejlődésen megy keresztül, ami egy folyamat. A folyamat részeként elér az ember egy korhatárt, ami után már idősnek tekintjük. A WHO korbeosztás szerint, a 45-59 évesek középkorúak, a 60-74 év közöttiek öregedők, a 75-90 évesek öregek, és a 90 év felettiek agastyánok (Dr. Pék, 2011).

Az életünk egy negyed részét azzal töltjük, hogy felnőttekké váljunk, és a háromnegyedét azzal, hogy öregsünk, írja *Az emberi öregedés pszichológiája* című könyvében D.B. Bromley, ezért az öregedés témája valamennyiünket személyesen is érint, hiszen mindannyian öregsünk (Bromley, 1972).

Az idős személyek között van, aki könnyebben éli meg az idősödést és ennek az időszaknak a velejáróit. De sajnos az a jellemzőbb, hogy az idősök elzárkóznak a környezetüktől direkt vagy indirekt módon, elszigetelődnek, s fokozatosan, egyre kevesebb emberrel tartanak kapcsolatot (Bromley, 1972). Nehéz általános érvényű következtetéseket, leírásokat adni az idős személyekről az időskor kutatói szerint, mivel az életkor növekedésével, az egyének közötti különbségek is nőnek. Ez azzal is magyarázható, hogy kortól függetlenül az emberek különbözőképpen reagálnak az élet eseményeire, és ez a tulajdonság időskorban sincs másképp (Horváth-Szabó, 2019).

Az idős korosztály gondolkodásmódját nagymértékben meghatározzák a megélt tapasztalatok, amelyek sok esetben nem nyújtanak támpontot arra nézve, hogyan kezeljék a mostani kihívásokat és soha nem tapasztalt sebességgel bekövetkező változásokat. Szociális kapcsolataik és azok a szélesebb körű társadalmi viszonyaik, amelyeken keresztül látják és értékelik önmagukat, azt sugallják, hogy ez már nem az ő világuk, de mégis ehhez kell újra és újra alkalmazkodniuk. Ezek alapján kijelenthetjük, hogy az öregedés egy nagyon komplex folyamat (Horváth-Szabó, 2019).

Az az érzés, hogy ki milyennek látja magát, s milyennek szeretné, hogy a környezete lássa, több tényező együtthatásaként alakul ki, de ez olyan jelentős érzés lehet, ami az életet is meghatározza (Gombos és mtsai., 2020).

Az emberek ma már nem a „leáldozó nap” időszakához hasonlítják az utolsó évtizedeket, hanem ajándékba kapott lehetőségnek tekintik, amelyben az egyén megvalósíthatja mindazt, amire korábban nem volt ideje. Hódolhat hobbijának, több időt tölthet szabadon a kortársaival, illetve, segítsége lehet családjának, kedves cimborája unokájának. (Fodorné Nagy, 1996)

Az időskort több típus szerint lehet csoportosítani:

1. időrendi, életkor szerinti csoportosítás
2. életszakaszok szerinti csoportosítás
3. termelési erő szerinti csoportosítás
4. egészség, fizikai állapot szerinti csoportosítás
5. funkcionális képességek szerinti csoportosítás
6. biomarkermérések szerinti csoportosítás
7. pszichológiai, szubjektív érzet szerinti csoportosítások lehetnek (Skirbekk és mtsai., 2019).

Az időskor sajátosságainak azonosítására többféle kritérium rendszer létezik, de a közvélemény inkább a mindennapok gyakorlatban feltűnő jellemzők alapján ítéli meg egy adott személy korát (Fodorné Nagy, 1996).

Az idők helyzetének mérésére többféle indexet is számszerűsítettek, de a leggyakrabban használt index az Aktív Idősödés Indexe (angolul Active Ageing Index). Az Aktív Idősödés Indexe 4 területből áll: foglalkoztatottság (35%), társadalmi részvétel (35%), független egészséges és biztonságos élet (10%), képesség az aktív időskorra és támogató környezet (20%) Az index kiszámítását a zárójeles részekben megadott súlyok mértéke szerint végzik (Berde & Kuncz, 2018).

Manapság egyre jellemzőbb, hogy az idős személyek szeretnének aktívak maradni a munkaerőpiacon, a nyugdíjkorhatár elérése után is. Az idők motivációja erre általában az, hogy a pénzügyi jólétüket fent tudják tartani. A munkaerőpiacon bizonyos szakterületen szükség van az idősebb generáció jelenlétére, mivel szükség van tapasztalt szakemberekre akár munkavégzés tekintetében, akár a fiatal pályakezdők tanításának tekintetében (Negoescu & Calipolitis, 2020).

Fontos szem előtt tartanunk azt, hogy az idős személyek nem alkotnak homogén csoportot. Jelentős különbség lehet az azonos korú személyek között. Az öregedéssel járó funkcionális képességek változásai nem egységesen alakulnak, mivel vannak egyéni

különbségek az életmódban, a táplálkozásban, az iskolai végzettségben, a munkahelyi környezetben, abban a környezetben, ahol az idős korú személy él. Jelentős különbség van az egyes betegségekre hajlamosító genetikai tényezők terén is (Negoescu & Calipolitis, 2020).

2.2. Idős személyek az Európai Unióban, Romániában és Bihar megyében

Egyik jelentős társadalmi kihívás, amivel a 21. század szemben áll, az az előregedés és a születéskor várható megnövekedett élettartam (Jhon, 2007). A születéskor várható élettartam az egyre hosszabb életet fele halad. Ennek oka az orvostudomány fejlődése, amely lehetővé tette a csecsemőhalandóság csökkentését, a fertőző betegségek szinte teljes felszámolását, többféle betegség gyógyítását és a várható élettartam meghosszabbítását (Bucur & Maciovan, 2003).

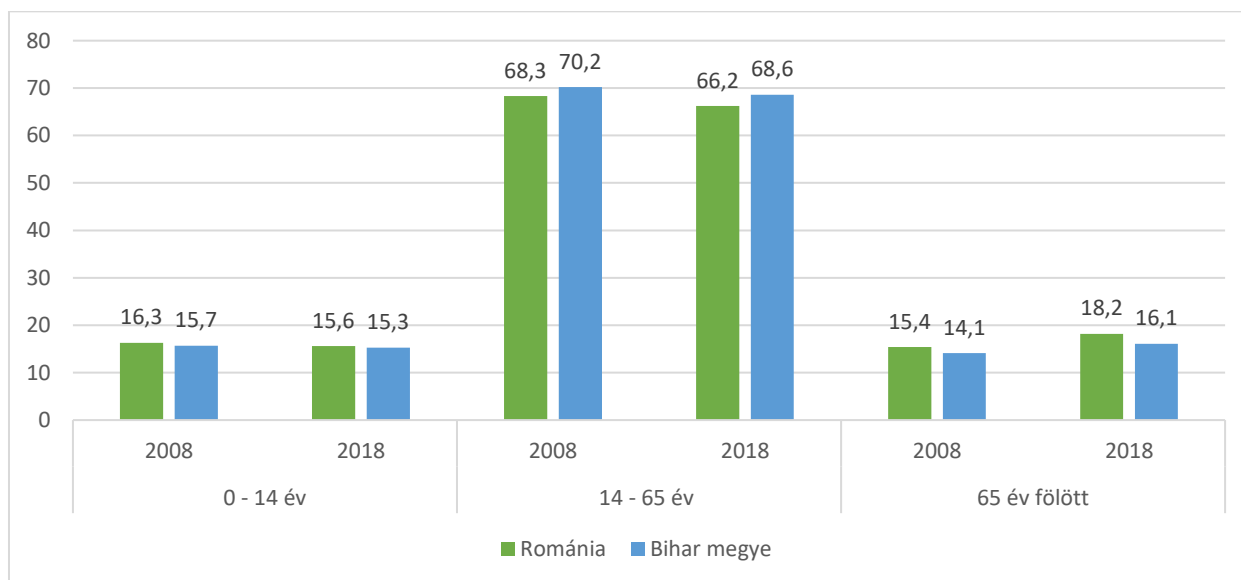
Számos Európai Unió tagállam már elkezdte megemelni a nyugdíjkorhatárt. Elsősorban azért, hogy az idős személyeket a lehető legtovább tartsa a munkaerőpiacon. Egy ilyen politika sikere függ nem csak az idősök vágyától a munka iránt, hanem hogy az idősök igényeinek és képességeinek megfelelő állásajánlatokat, és munkakörülményeket kapják. Ez a folyamat ellensúlyozhatja a népesség előregedésének negatív következményeit azáltal, hogy javítja az idős személyek anyagi jólétét és tovább szinten tarthatja a jövedelmüket. A korhatárt elérők még igen, de egy-két évtized múltán átlagosan nem rendelkeznek a tisztességes életszínvonalnak megfelelő anyagi jövedelemmel (Negoescu & Calipolitis, 2020).

Az öregedés egyre jelentősebb hatásait ezért figyelembe kell venni a munkaerőpiaci politikák fejlesztésekor és ezek alkalmazásakor (Negoescu & Calipolitis, 2020).

A State of Health in the EU Romániára vonatkozó országprofiljának (2019) adataiból kiderül, hogy noha Romániában a születéskor várható élettartam a 2000 évektől a 2017-ig több mint négy évvel nőtt (2000-ben Romániában a várható élettartam 71,2 év volt, addig 2017-ben 75,3 évre nőtt), de még ezzel a pozitív változással is jelentősen elmarad az Európai Unió átlagtól, ami 80,9.

Romániában a 65 évnél idősebb személyek egészségügyi állapotát tekintve, átlagosan 23,4% szerint, jó vagy nagyon jó az egészségügyi állapota, messze elmaradva az EU-s átlagtól, ami 41,4%. Az idős személyek közül a legtöbben, 54,7 százalékuk csak kielégítőnek tartja egészségügyi állapotát az EU-ban ez 40,1 százalék. A fennmaradó 21,9 százalék rossznak, vagy nagyon rossznak tartja egészségügyi állapotát (az EU-ban ez az idősök 18,5 százalékát teszi ki) (European Commission, 2019).

Az 1. ábrát megfigyelve azt látjuk, hogy Romániában a 0-14 éves korosztály százalékos megoszlása a teljes populációhoz képest, a 2008-as és a 2018-as adatok között 0,7%-os csökkenést mutat. A 14-65 éves korosztálynál 2,1% csökkenést látunk a 2008-as adatoktól a 2018-as adatokig. A 65 év feletti lakosságnál viszont azt látjuk, hogy 2,8%-os a növekedés. Ezek az adatok alátámasztja, hogy Románia lakosságára is jellemző az elöregedés. Az ábrából kitűnik, hogy Bihar megye sem mutat az országos adatokhoz képest jelentős eltérést.

1. ábra: A korosztályok százalékos megoszlásának változása a teljes populációban Romániában és Bihar megyében (2008-2018)

Forrás: insse.ro

A Bihar megyei népességmegoszlás változásait, az 1. ábrát figyelembe véve vizsgálhatjuk, ahol azt láthatjuk, hogy a 0-14 éves korosztálynál, a 2008-as adatokhoz képest 2018-ra 0,4%-os csökkenés történt, ez az arány kevesebb, mint a romániai átlag, ami 0,7%. A Bihar megyei 14-65 éves korosztálynál a 2008-as adatokhoz képest 1,6% csökkenés figyelhető meg 2018-as adatokban, ez az arány is kevesebb, mint a romániai 2,1%. A Bihar megyei 65 év fölötti lakosságnál, viszont 2,0%-os növekedést látunk, ami elmarad arányaiban az országos átlagtól, ami 2,8%.

A népesség korcsoportok szerinti százalékos megoszlását vizsgálva, a teljes populációhoz képest azt látjuk, hogy a Romániában a 0-14 éves korosztály magasabb átlaggal rendelkezik, mint ugyan ennek a korcsoportnak a Bihar megyei átlaga. Ugyanez figyelhető meg a 65 év fölötti korosztálynál, viszont a 14-65 év közötti korcsoportnál azt láthatjuk, hogy jelentősebb arányban vannak Bihar megyében, mint ami az országos átlagon megfigyelhető.

2.3. Az idősek és a digitalizáció

Az okos szót, mint egy technikai vívmány megnevezését, minősítését először az okostelefonnál használták, ami angol smartphone szó tükörfordításából ered. A smartphone kifejezést első ízben az Ericsson GS88 „Penelope” nevet viselő készülékre alkalmazták 1997-ben. Összehasonlítva a napjainkban elterjedt okostelefonokkal, rendkívül kezdetleges tűnik mindez, azonban abban az időben csúcstechnológiának számított. Csupán egy évtizedre volt szükség, hogy egy olyan rendkívül gyorsan fejlődő iparág alakuljon ki, amely a mai okosmobileszközöket takarja (Péter B. és mtsai., 2016).

Az okostelefonok után, megjelentek az okoskarkötők, okosTV-k, okosórák, okostáblák és sorolhatnánk, amit ma már csak az okoseszközök kategóriába sorolunk (Péter B. és mtsai., 2016).

A digitalizálásnak jótékony hatása az időseket érintheti, mivel új utakat nyit meg a nagy mennyiségű információhoz való hozzáférés és lehetőséget ad arra, hogy pozitív változásokat idézzon elő az idősek mindennapiéletében (Simion, 2020).

A különféle digitalizációs lehetőségek, kezdeményezések nem maradhatnak pusztán elméleti szinten, hiszen innovatív lehetőségeket rejtenek, a modern technika felhasználásával az otthoni idősellátásban, az „okosotthonok” megteremtésével, távoli megfigyelés révén, s az új kommunikációs technikák megtanítása révén az idős személyek számára (Hoara, 2019).

A digitalizáció gondolatához, hozzá tartoznak a tanulási módszerek is, az idősekkel kapcsolatban. Az időseknek meg kell tanulniuk a számítógép/tablet, a mobiltelefon (okostelefon) használatát, boldogulniuk kell az interneten és tudatosítaniuk kell, a gyors kommunikációs megoldások, valamint a közösségi média fontosságát is (pl. Facebook, Whatsapp, Facebook Messenger) (Simion, 2020).

Az okoseszközökkel együtt jár az internet használata. Az idősek életére nézve két szempontból is hasznos lehet az internet használata, ezen készségek elsajátítása. Az első az, hogy egyre több adminisztratív tevékenységet megkönnyíthet az internet használata, pl. online történő számla s egyéb járulékbefizetés, orvosi időpontfoglalás, irodalmi olvasmányok elérése. A második fontos szempont a kapcsolattartásra vonatkozik az internet adta lehetőségek segíthetnek fenntartani a meglévő kapcsolatokat családdal, kortárs személyekkel. A szűkebb környezettel való kommunikáción kívül, az idős személy növelheti is a kapcsolati tőkéjét, az interneten való ismerkedés lehetőségével, csökkentve ezzel is az elmagányosodásának kockázatát. A biztonságérzet növelését szolgálja például, ha okosalkalmazáson keresztül

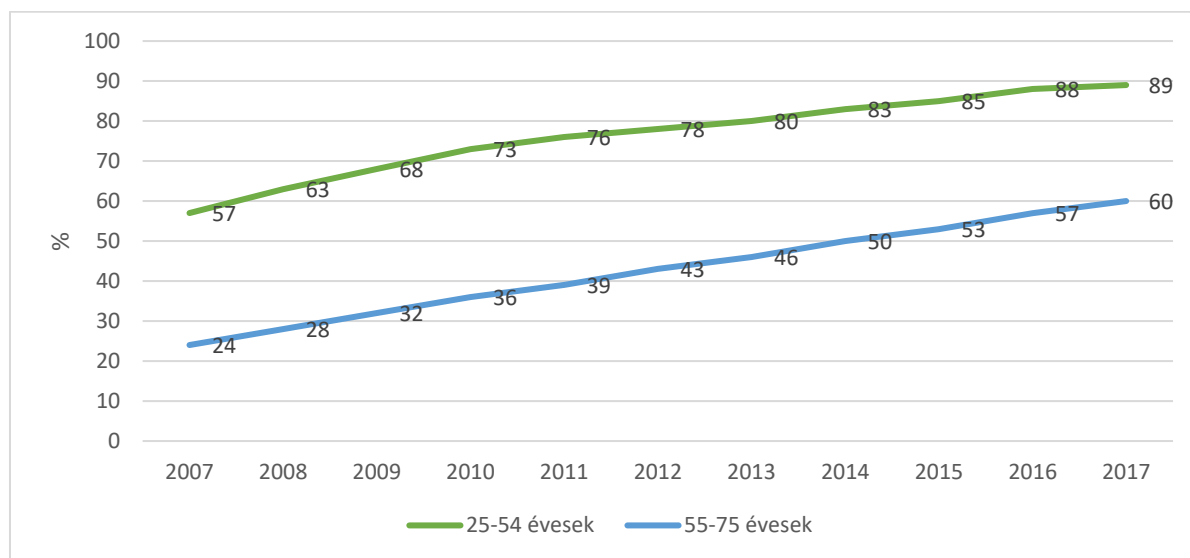
vészhelyzetben tud mentőt, vagy bármilyen más jellegű segítséget hívni (Berde & Kuncz, 2018).

A társadalmunk egy olyan jelentős változáson ment keresztül, aminek a hatására az országok többségét információs társadalomnak lehet nevezni. Ez, annak köszönhető, hogy megjelentek az új info-kommunikációs eszközök, mobiltelefonok, számítógépek és az internet. Azok a lehetőségek, amit ezek az eszközök nyújtanak, nem ugyanolyan mértékben elérhető a társadalom minden tagja számára. Ezt a szakirodalom *digitális szakadéknak*, illetve digitális egyenlőtlenségnek nevezi (Vincze, 2013).

Ezeknek az eszközöknek a használatának módját, leginkább meghatározó tényező az életkor. Az életkorcsoportok eltérő módon és mértékben használják okoseszközeiket, és ez kihatással van a társadalomban elfoglalt helyükre (Vincze, 2013).

Az internethasználat mértéke nőtt az Európa Unióban a fiatalok és az idősök körében is (Vincze, 2013).

Az 2. ábrát megfigyelve láthatjuk, hogy Romániában a 25-54 éves korosztály és 55-75 éves korosztálynál is látható a százalékos növekedés azok arányában, akik legalább hetente egyszer kapcsolódnak az internetre. Az is látható az ábrán, hogy komoly szakadék van az 25-54 és az 55-75 éves korosztály között.

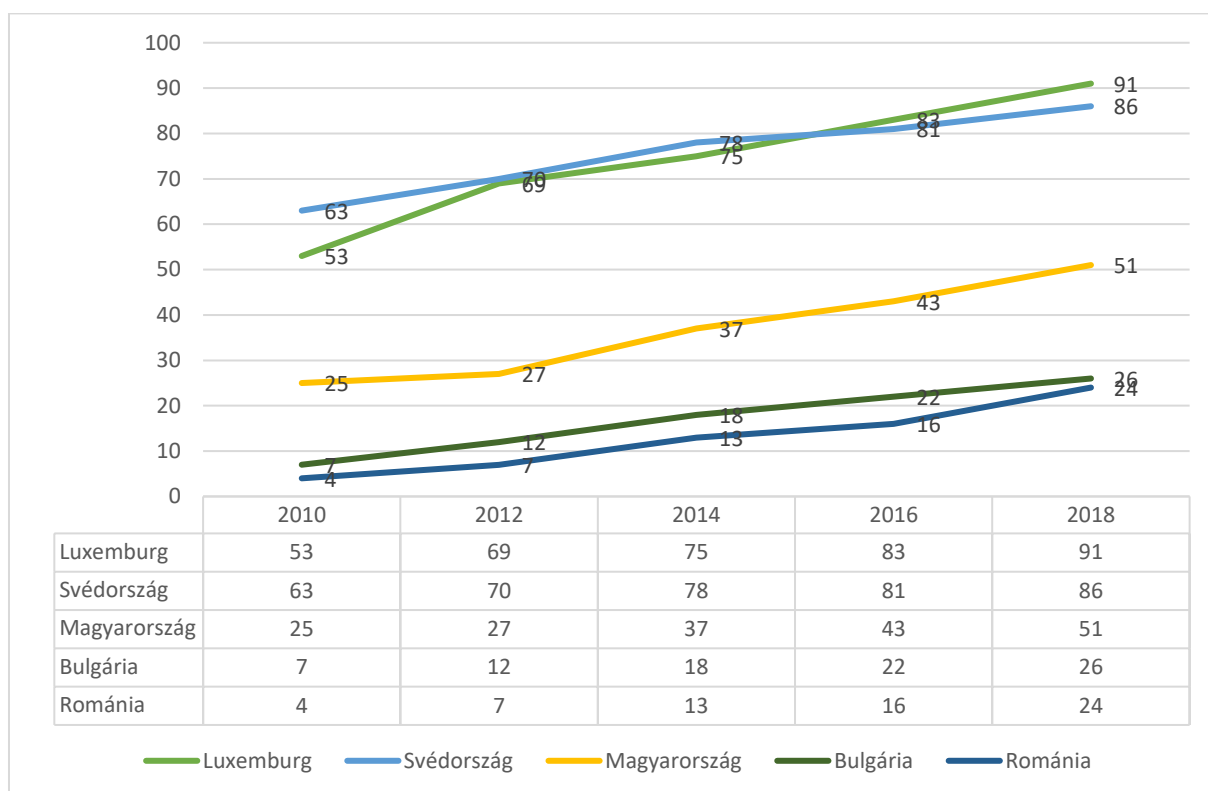

2. ábra A hetente legalább egy alkalommal internetezők arányának időbeli változása a 25-54 és 55-75 éves korosztályban

Forrás: Eurostat

A 3. ábrát megfigyelve azt láthatjuk, hogy Romániában az 55-75 éves korosztályban az idő múlásával javulást látunk annak tekintetében, hogy milyen arányban van jelen az, hogy

hetente legalább egyszer használnak internetet. De ezek az eredmények messze elmaradnak a többi Európai Unió országától. Például, Magyarországon már 2010-ben jobb volt ennek az aránya, mint Romániában 2018-ban. Magyarország és Luxemburg között arányaiban hasonló a különbség, mint Magyarország, és Románia között. Mivel Luxemburgban 2010-ben magasabb volt annak tekintetében az arány, hogy hetente legalább egyszer használnak internetet mivel 2010-ben 53%-os volt, míg Magyarországon 51%-os volt ez az arány 2018-ban. Luxemburg 2018-as erre vonatkozó arányai elérték a 91%-ot. Románia és Luxemburg arányai között óriási az eltérés, mivel a romániai 2018-as adatok sem közelítik meg a Luxemburgi 2010-es adatokat. A romániai adatokhoz képest Bulgária, csak pár százalékkal ér el jobb eredmény 2010 és 2018 között is. Svédország és Luxemburg adatai hasonlóan alakulnak az évek során, megfigyelhetők változások, de ezek különbsége nem számottevő.

3. ábra A hetente legalább egyszer internetezők aránya az 55-75 éves korosztályban néhány Európai Unió országban

Forrás: Eurostat

Amikor az idősek okoseszköz-használatáról beszélünk, figyelembe kell vennünk azt, hogy életkori sajátosságaik miatt, másfajta tanulási módszerre és stratégiára van szükség az idősek okoseszközre nevelésénél, mint a fiatalabb generáció tekintetében. Kutatások arra keresték a választ, hogy mi határozza meg az idősek internettel töltött idejét. Az eredmények azt mutatják, hogy sem a hasznosság, sem az egyszerűség észlelése nem adott elég motivációt

az internet használatára, pedig külsőleg ezekre a tényezőkre következtetnénk. A legerősebben az hatott, hogy milyen az idős egészségügyi állapota, ide tartozik az idős fizikai, pszichés, kognitív képessége, mivel ez nagymértékben meghatározza, hogy milyen technológiát képes egyáltalán elsajátítani (Kenesei, 2020).

Egy finnországi tanulmány, a vidéki falvakban élő idősök életét bemutatva, a digitális kompetenciákra és az általuk lehetővé váló digitális ügyintézésre is figyel. Eszerint a 64-89 év közötti korosztály lényegesen kevesebbet használja az internetet, mint a fiatalabbak, a 64-75 évesek 25%-a pedig egyáltalán nem internetezik. Lakhely szerinti csoportosításban nézve elmondható róluk, hogy a vidéken élő idősökre kevésbé jellemző az internethasználat, mint a városban lakókra (Rasi & Kilpeläinen, 2015).

Az idősök technikai újításokhoz való viszonyulását befolyásoló tényezők:

- Az idősök jellemzői: ide tartoznak a demográfiai jellemzők (vidéki, városi, tanyasi) egészségi állapot pl. kórházban lévő idősök sokan rákényszerültek az okostelefonozásra, mint a családdal való kommunikáció egyetlen lehetőségére, előzetes tapasztalatok (lelki, fizikai, szellemi), mobilitás/autonómia
- Környezeti jellemzők: család, barátok jelenléte, támogató környezet, munkahelyi kapcsolatok, támogató szociális és gazdaságpolitika
- Technológiai jellemzők: hasznos és használható, megfelelő kialakítású (design), elérhető, támogatott, affektív előnyei vannak (szórakozás, kapcsolattartás) (Kenesei, 2020).

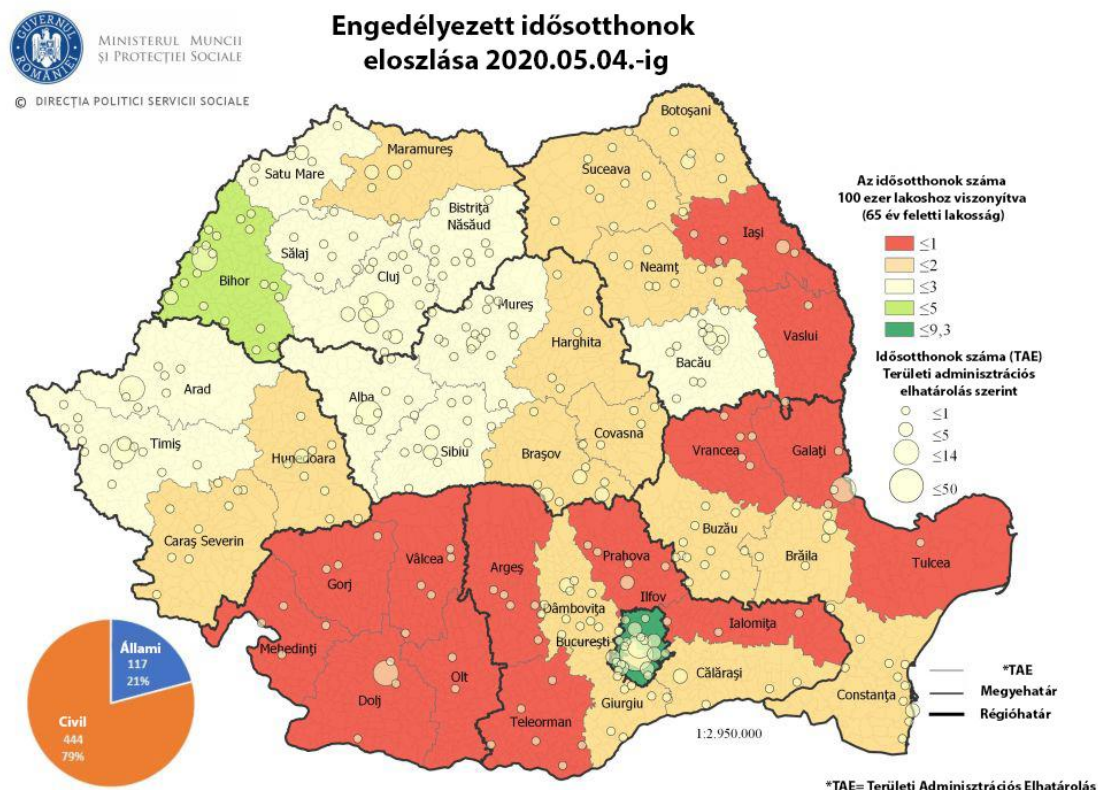
2.4. Idősgondozás Romániában és Bihar megyében

Romániában az állami és magánszféra által nyújtott idősöknek szóló szociális szolgáltatások fő típusai a következők:

- ideiglenes vagy tartós házigondozás
- átmeneti otthonokban, lakásokban és szociális lakásokban történő ellátás
- ideiglenes vagy tartós ellátás idősök otthonában
- szabadidős tevékenységek szervezése nappali központokban, idős klubokban (Ministerul Muncii și Protecției sociale, 2020).

A 4. ábrát megfigyelve láthatjuk a romániai adatokat arra vonatkozóan, hogy milyen arányban helyezkednek el a megyékben az idősotthonok, a 65 év feletti lakosság számához képest. Azt látjuk, hogy Bukarestet leszámítva a legjobb eredményt ezen az értékelésen Bihar

megye éri el. Itt ugyanis 100 ezer 65 év feletti idős személyre arányaiban kb. 5 idős otthon jut, ennél magasabb eredmény csak a fővárosban található.

4. ábra: Az államilag elismert idősoththonok számának területi megoszlása Romániában

Forrás: <https://www.servicii-sociale.gov.ro/ro/index>

2.5. A Granny idősgondozási projekt bemutatása

A Granny program - Fogadj örökbe egy nagymamát, a Dorcas holland segélyszervezet kezdeményezésére indult, s azóta is a partnerségével működő projekt. Idősek számára biztosít egy komplexebb szociális ellátást, egyéni szükségleteket figyelembe véve. Az ellátás azért komplex, mivel a szociális segítségnyújtás mellett, kiemelt hangsúlyt kap az idősek spirituális és mentálhigiénés támogatása is. A projekt lényege, hogy a Dorcas Szervezeten keresztül Hollandiából, egy nyugdíjas idős támogat Romániában egy olyan idős nyugdíjast, akinek nagyon kevés anyagi forrás áll rendelkezésére. Azok az idősek kerülnek a programba, akik a felsorolt szükségek mentén valamilyen okból hátrányos helyzetben vannak.

Az idősek többsége egyedül él, teljesen család nélkül vagy éppen van családjuk, de a támogatásukra már nem számíthatnak, esetenként még a hozzátartozók is támogatásra szorulóknak.

A program úgy működik, hogy egy előzetes szükségletfelmérés készül a belépni kívánó személyről, és az alapján eldől a programba való bekerülése. Gyakran lelkészek, szomszédok

vagy hivatalok hívják fel a figyelmünket a látókörükben élő rászoruló helyzetére, akik valamilyen módon a segítségünkre számíthatnak. Az idősök egy része nagyvárad, a vidékiek többsége a város közeléből kerül ki, de vannak néhányan távolabbi falvakról is. Jelenleg 150 idős van a nyilvántartásunkban, akik részesülnek rendszeres élelmiszer támogatásban, és ezen felül egyénre szabottan, szükségleteknek megfelelően, különféle más ellátásban. (pl. gyógyszer megvásárlásban, tüzelő beszerzésében, idős otthoni elhelyezésben, adminisztrációs segítségben, gyógyászati segédeszközök beszerzésébe stb.) Az öregedés kihívásaival megbirkózni amúgy sem egy egyszerű feladat, és ezzel egyedül megküzdni sokkal nehezebb. A program ebben is próbál az idősök mellé állni, közösségi alkalmakat teremtve a találkozásra (*Granny- „Fogadj örökbe egy nagymamát”*, 2021).

3. A kutatás módszertana

3.1. A kutatás célkitűzése és kérdései

A kutatásom célja feltárni az idősök digitalizáció felé való nyitottságát, ebben való jártasságukat 2020-2021-ben. A kutatási kérdéseim a következők voltak:

1. Van-e különbség a falun és a városon élő idősök okoseszköz-használatában?
2. Az idősök iskolai végzettsége befolyásolja-e az okoseszköz-használatukat?
3. Van-e különbség a korban idősebbek és fiatalabbak okoseszköz-használatában?

3.2. Célcsoport és mintavétel

Önkényes mintavételi eljárást használtam, a mintám nem képezi le a teljes populációt, így ez egy kutatási korlát. Azért választottam az önkényes mintavételi eljárást, mert adott volt a csoport, akit lekérdezek. A célcsoport a Nagyváradon és a környező településeken élő alacsony jövedelemmel rendelkező idős személyek, akik a Nagyvárad CE Szövetség és Dorcas alapítvány Granny programjában jelen vannak. A programban összesen 150 idős személy van, ebből 114 személyt sikerült megkérdezni.

Azért ők képezik a kutatás célcsoportját, mert arra voltam kíváncsi, hogy 2020-2021-ben az alacsony jövedelemmel rendelkező idősök számára mennyire ismerős fogalmak, tárgyak az okoseszközök? Milyen méretű ezen a téren a jártasságuk és az ismeretük, mekkora a nyitottságuk az okoseszközök fele?

3.3. A kutatás módszere és eszköze

A kutatáshoz kvantitatív módszert használtam, eszközként a kérdőíves lekérdezést választottam. Azért választottam ezt a módszert, mert segít abban, hogy általános tendenciákat mutassak ki. A módszer reálisan rávilágít a célcsoport sajátosságaira és a kutatott területen fennálló aktuális helyzetre.

Az adatgyűjtés helyszínét tekintve, Bihar megyében készült a felmérés, Nagyvárad és környékén élő idős személyeket kérdeztünk meg. Három városban került kitöltésre a kérdőív: Érmihályfalván, Nagyváradon és Nagyszalontán és a városokon kívül, még tizenegy faluban: Biharvajdán, Fugyivásárhelyen, Hegyközcseréban, Hegyközpályiban, Hegyközszentimrén, Kéczen, Kisszánton, Micskén, Paptamasiban, Szentjobbon és Tenkén.

Az adatgyűjtés idejét tekintve a kérdőív jelentős része 2021 január, február és márciusi hónapokban került kitöltésre, de volt néhány kérdőív, ami 2020 decemberében.

A kutatásom során primer adatokat használtam. A kutatás saját adatfelvételi eljárás keretében történt. A kérdőívek lekérdezése vegyesen történt egy része offline, amikor volt lehetőség személyesen felkeresni az adott személyt és megkérdezni. A kialakult járványhelyzet miatt a kitöltés másik része online történt, ahol az idős személy maga töltötte ki a kérdőívet. A legtöbb kitöltés telefonos megkérdezés során zajlott. Azért választottam a primer adatokkal való foglalkozást, mert így friss, megbízható adatokat gyűjtöttem a Bihar megyei, alacsony jövedelemmel rendelkező idősök okoseszköz-használatáról. Az adatokat a 2020 december - 2021 március közötti időszakban gyűjtöttem. Emiatt a kérdőívekben adott válaszokban már utolérhetők a világiárvány első hulláma idején kialakult változások. Kiderül, hogy a rugalmasabb szemléletű idősebbek a beszűkült élettér és kapcsolatrendszer láttán könnyebben éltek az online világ nyújtotta lehetőségekkel.

A kérdőív 37 kérdést tartalmaz összesen. Tartalmazza a demográfiai adatok lekérdezését: a válaszadó neme, életkora, lakhelye, foglalkozása, iskolai végzettsége, családi állapota. A célkérdésre adott válasz függ attól is, hogy kivel él az adott személy egy háztartásban, vannak-e külföldön élő családtagok és milyen az anyagi helyzet. Ezek mellett helyet kapnak gazdasági jellegű kérdések, főként az okoseszközökkel kapcsolatban, hogy rendelkeznek-e okoseszközzel, milyen gyakran, milyen alkalmazásokat, s mire használnak. De ezek mellett szerepelnek a TV nézésre, és a rádió hallgatásra vonatkozó kérdések is. Ez utóbbiakat azért kérdezem meg, mert a múlt század 60-70-es éveiben épp az idősebbek voltak

azok, akik a technika iránti nagy nyitottsággal és lelkesedéssel vették meg az első televíziókat, rádiókat.

A kérdések jelentős része zárt vagy félig zárt struktúrájú. Ezek mellett, szerepel néhány nyitott kérdés is a kérdőívben. Azokat a kérdéseket, ahol az alanyok véleményére, az adott kérdéssel kapcsolatos attitűdjére voltam kíváncsi Likert-skála segítségével kérdeztem, 1-5-ig terjedő válaszlehetőségekkel.

A kérdőívre összesen 114 személy válaszolt. Az adatok kiértékeléséhez az SPSS nevű adatfeldolgozó programot használtam. Az adatok jellemzőinek bemutatására az egyváltozós, leírós statisztikát alkalmaztam. A változók közötti összefüggések vizsgálatára kereszttábla elemzést végeztem, továbbá a változók variancia elemzésével is foglalkoztam, ANOVA módszerrel azt vizsgálva, hogy van-e hatása a tényezőnek a célváltozóra? Vannak-e különbségek az egyes csoportok között?

3.4. Hipotézisek

1. Feltételeztem, hogy számottevő a különbség a falun és a városon élő idősök okoseszköz-használta között, a városon élők javára.
2. Feltételeztem, hogy az idősök iskolai végzettsége számottevően befolyásolja az okoseszközökről alkotott véleményüket, vagyis a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára hasznosabbak azok okoseszközök, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára.
3. Feltételeztem, hogy a korban idősebbekre kevésbé jellemző az okoseszköz-használat, mint a fiatalabbakra.

4. A kutatás eredményei

4.1. A megkérdezett idősök demográfiai és társadalmi jellemzői

Mivel a minta nem képezi le a teljes populációt, nem reprezentatív a kutatás. Így az eredményei nem általánosíthatóak, a teljes populációra nézve.

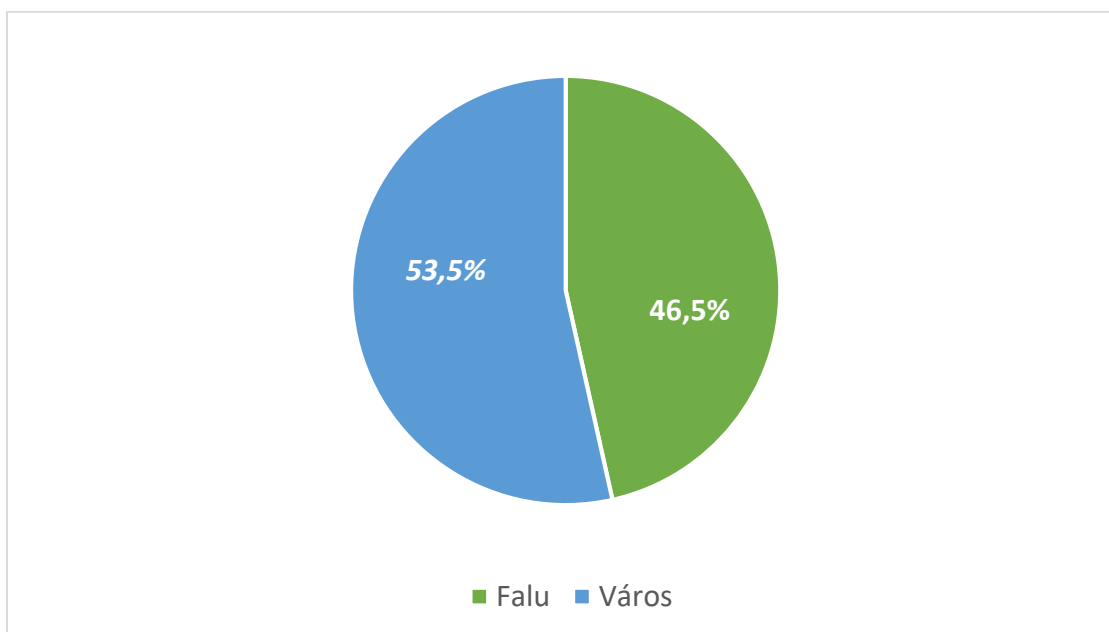
Nemek eloszlása szerint: 16 férfi, ami a minta 14% teszi ki, és 98 nő, ami a minta 86%-a. Ez a megoszlás hűen tükrözi azt, ami statisztikailag kimutatott, hogy a nők átlagos életkora jóval magasabb, mint a férfiaké. A State of Health in the EU România Profilul de țară din 2019 adatiból látható, hogy a férfiak születéskor várható élettartama 71,7 év, míg a nőké, ezt jóval meghaladva 79,2 év (European Commission, 2019) .

Az életkorukat tekintve a megkérdezett személyek 62 évestől a 90 éves kor közötti intervallumban helyezkednek el. A megkérdezett személyek életkorát figyelembe véve, az átlag életkor 74,02 év. A kutatott célcsoportot további korcsoportokra osztottuk, ezek eloszlását megfigyelhetjük a 1. táblázatban. Első csoportot a 62-74 év közötti személyek teszik ki, ebbe a csoportban 59 személy tartozik, ami a minta 51,8%-a. A második a csoportot azok a személyek képezik, akiknek az életkoruk 75-90 év között van, ebbe a csoportba 55 személy sorolható be, ami a minta 48,2%-át teszi ki. A WHO korbeosztása szerint, a 60-74 év közöttiek az öregedők, a 75-90 évesek öregek, és a 90 év felettiek agastyánok (Dr. Pék, 2011).

62-74 éves kor között	59 személy	51,8 %
75-90 éves kor között	55 személy	48,2 %
Összesen	114 személy	100 %

1. táblázat Személyek aránya korcsoportonkénti eloszlásba

Az 5. ábrát megfigyelve azokat az eredményeket látjuk, amit az egyváltozós elemzést használva eredményként kaptunk, vagyis a megkérdezettek állandó lakhelyüket tekintve 53 személy falun él, ez a minta 46,5 %-a és 63 személy városon, ami a minta 53,5%-a.

5. ábra: A megkérdezettek állandó lakhely szerinti százalékos megoszlása

A településeket tekintve, akik városon élnek azok jelenleg Érmihályfalván, Nagyváradon és Nagyszalontán laknak. A falusiak Biharvadján, Fugyivásárhelyen,

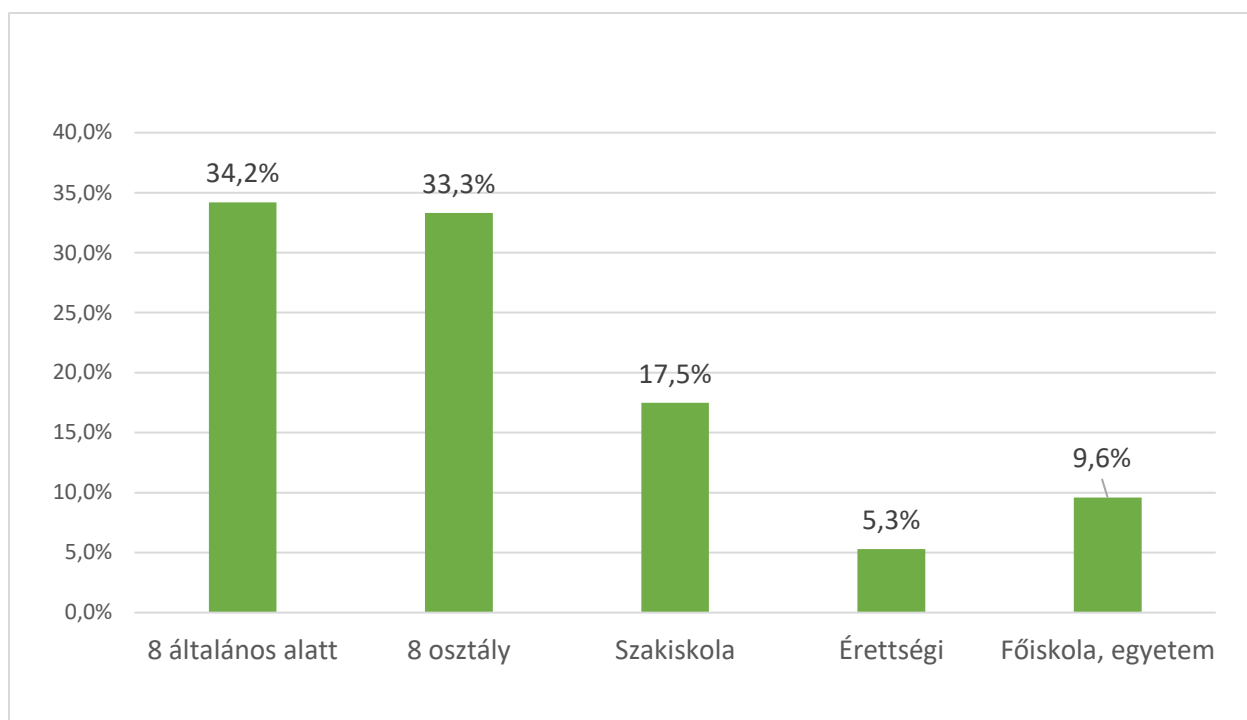
Hegyközcsonatárban, Hegyközpályiban, Hegyközscentimrén, Kéczen, Kisszántón, Micskén, Paptamásiban, Szentjebbon és Tenkén élnek.

A családi állapotukat vizsgálva és leíró statisztikát használva azt látjuk, hogy a megkérdezett személyek 70,2% -a özvegy, vagyis 80 személy. A többiek közül 15,8%-a egyedül él, ami 18 személyt jelent és 6 személy elvált, ami 5,3%-ot jelent. A mintának csak egy nagyon kicsi része él házastársal vagy élettársi kapcsolatban. Ez a mintának csak a 8,8%- a, ami 10 személyt jelent. Ebből 8 személy él a házastársával, vagyis 7% és 2 személy él élettársi kapcsolatban, ami 1,8 %-ot jelent.

A mintánk 66,7 %-a, vagyis több, mint a fele teljesen egyedül él, ami 76 személyt jelent. Ezekre az adatokra azért érdemes figyelni, mivel azt látjuk, hogy a megkérdezettek jelentős része egyedül él. A szociális háló gyengülése, vagy eseteként teljes hiánya nagyban előmozdítja az idős személy elmagányosodását és elszigetelődését. Az időskori elmagányosodás erősen megnöveli a depresszióra való hajlamot. Különösen veszélyes ez akkor, ha az idős személy egészségügyi állapota miatt egyre kevésbé lesz önellátó (Ferwagner, 2020).

A fennmaradó 33,3%-ból, 21,1 %-a él a gyerekeivel, ami 24 személyt jelent, ezen kívül 2 személy él az unokáival, ami 1,8%, szintén 2 személy az édesanyjával, és szintén 2 személy az élettársával és a maradék 8 személy a minta 7%-a pedig a házastársával.

A 6. ábrát figyelembe véve láthatjuk, amit a leíró statisztikát használva kimutattunk, mint eredményt, hogy a megkérdezett személyek iskolai végzettségére az a jellemző, hogy 8 osztályt, vagy annál kevesebbet végeztek, mivel a minta 34,2%-a vagyis 39 személy válaszolt úgy, hogy tanulmányaiban nem sikerült eljutni a 8 osztály végéig. A minta 33,3%-a elvégezte a 8 osztályt, ami 38 személyt jelent. A sorban ezt követi azoknak az aránya, akik szakiskolát végeztek, ami a minta 17,5%-a, ami 20 személyt foglal magába. Ezt követi azok aránya, akik főiskolát, vagy egyetemet végeztek, ami 9,6%-nak felel meg, vagyis 11 személy. Legkevesebben a mintában azok a személyek vannak, akiknek az érettségi bizonyítvány a legmagasabb elért tanulmányi eredményük, arányaiban ez 5,3%-ot jelent, és személyekben ez 6 alanyt jelent.

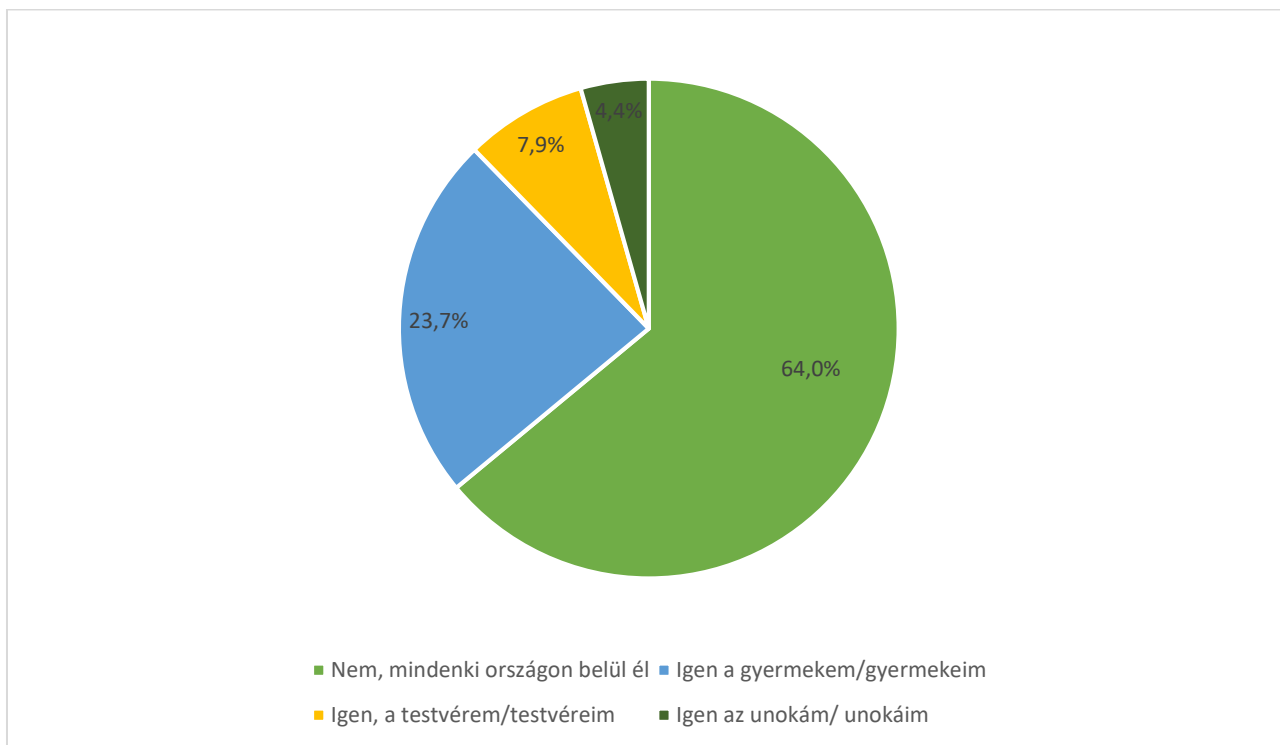
6. ábra: Az alanyok iskolai végzettség szerinti százalékos megoszlása

A megkérdezett személyek anyagi helyzetét vizsgálva, egyváltozós elemzéssel, láthatjuk, hogy a megkérdezettek jövedelméből a mindennapos kiadásokra (pl. számlák, gyógyszerek, alapélelmiszer) sem telik, vagy éppen csak fedezi ezeket a költségeket.

A teljes minta 21,1%-a, vagyis 24 személy, nyilatkozta azt, hogy a mindennapos kiadásokra sem telik és 29,8%-a, vagyis 34 személy azt válaszolta, hogy általában a jövedelme fedezi a mindennapos költségeket, de rendkívüli vagy váratlan kiadások esetén az is előfordul, hogy ez az összeg nem elegendő a következő nyugdíjig. A megkérdezettek közül a legtöbben 38,6%-ban, ami 44 embert jelent, válaszoltak úgy az anyagi jövedelmükkel kapcsolatban, hogy változó van, amikor elég a mindennapos kiadásokra, és esetenként még egyéb költségeket is megengedhet maguknak. Legkevesebb arányban azok a válaszadók vannak, akik azt mondták, hogy mindenük megvan, s nagyobb kiadásokat (nyaralás, vendéglő) is megengedhetnek maguknak, ők 12-en vannak, ami a minta 10,5%-a. Ezek az arányok, az önkényes mintavételből következik, mivel a mintában azokat a személyeket kérdeztem, akik a Nagyvárad CE Szövetség és Dorcas alapítvány Granny programjában vannak jelen.

A 7. ábrán annak a leíró statisztikának az eredményeit láthatjuk, hogy a megkérdezett személyek 64,0%-nak, ami 73 személyt jelent, nincsenek külföldön élő családtagjai. A fennmaradt 36%-nak, viszont vannak külföldön élő családtagjaik. Ez több részre oszlik: 23,7%-nak a gyerek él külföldön, ami 27 személyt jelent, a minta 7,9%-nak, vagyis 9 személynek a

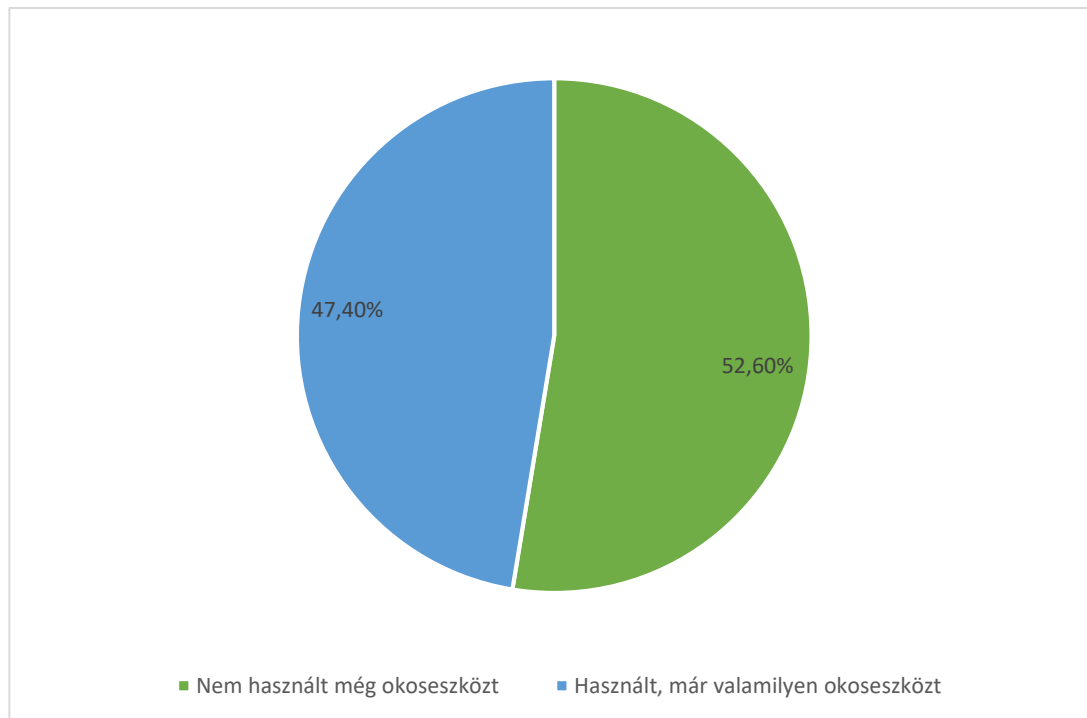
testvére/testvérei élnek külföldön, és 4,4 %-nak, ami 5 személyt jelent, az unokája/unokái élnek külföldön.

7. ábra: A megkérdezett személyek százalékos eloszlása annak függvényében, hogy vannak e külföldön élő családtagjaik

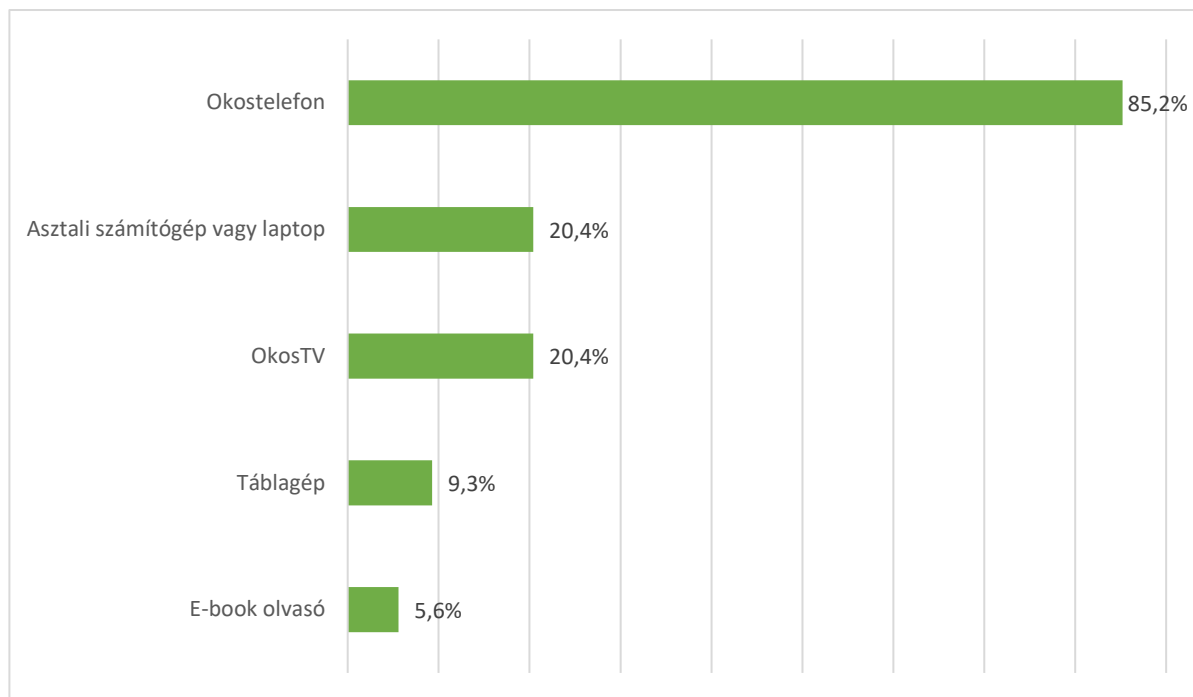
4.2. Okoseszköz-használat az idősök körében

Leíró statisztikát alkalmazva, annak vizsgálatára, hogy a mintánkban jelen levő személyekre mennyire jellemző az, hogy okoseszközt-használják, azt láthatjuk a 8. ábrát megfigyelve, hogy a megkérdezett személyek 52,6% egyáltalán nem használt még okoseszközt, ami 60 személyt jelent. A minta kevesebb mint fele, pontosan a 47,4% válaszolta azt, hogy használt már valamilyen okoseszközt, ami 54 személyt jelent.

8. ábra: A megkérdezett személyek megoszlása a korábbi okoseszköz-használat függvényében

Annak a leíró statisztikának az eredményeit, amikor azt vizsgáltuk, hogy a megkérdezett személyek milyen okoseszközökkel rendelkeznek a 9. ábrát megfigyelve láthatjuk. A mintánkba jelen lévő személyek, akik azt válaszolták, hogy használtak már valamilyen okoseszközt, ezek a személyek közül 85,2% rendelkezik okostelefonnal, ami 46 személyt jelent. Asztali számítógéppel, vagy lappal és okosTV-vel, azok közül, akik használtak már okoseszközt 20,4% rendelkezik, ami 11 személyt jelent. Ezeken kívül 9,3% rendelkezik táblagéppel, ami 5 személyt jelent, és 5,6%-a rendelkezik E-book olvasóval, ami 3 személyt jelent. Ha a számadatokat megfigyeljük, látszik, hogy nem homogén csoportokról beszélünk, átfedések vannak annak tekintetében, hogy milyen okoseszközökkel rendelkeznek a megkérdezettek, vagyis vannak megkérdezettek, akik több okoseszközzel is rendelkeznek.

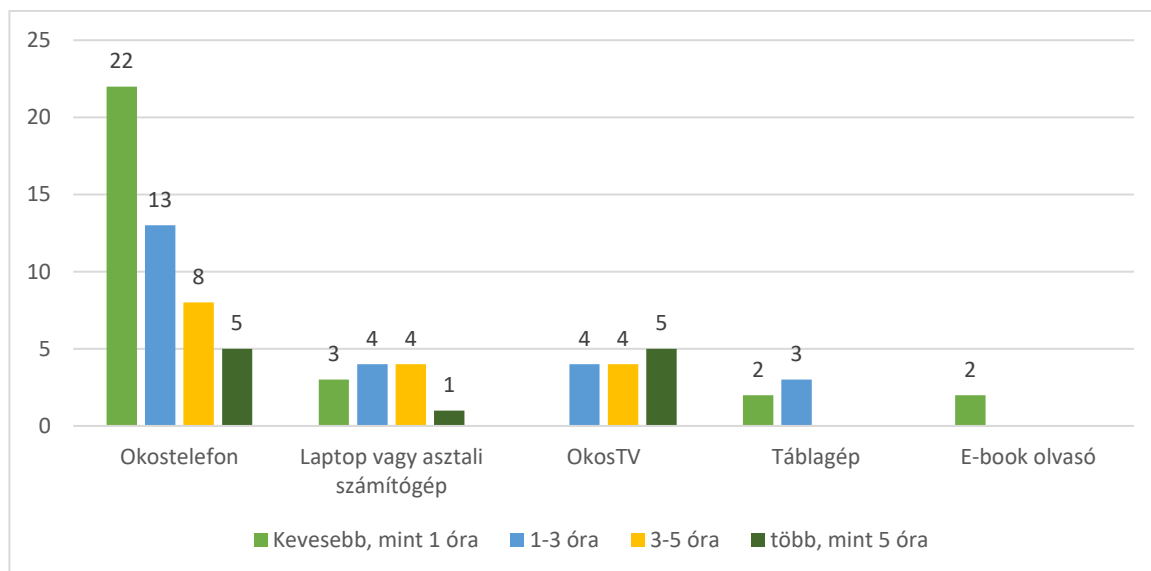
9. ábra Az alanyok okoseszköz-birtoklása

A mintában azokat a választ adó személyeket, akik rendelkeznek valamilyen okoseszközzel arról kérdeztük, hogy rendelkeznek-e valamilyen internetelőfizetéssel. Azok a személyek, akikre vonatkoznak a kérdések 61,1%-a vagyis 33 személy válaszolta azt, hogy van otthoni internet előfizetése és 38,9%-nak nincs, ami 21 személyt jelent. Ehhez kapcsolódó kérdések között azt is kérdeztük, hogy rendelkezik-e az okostelefonján mobilinternettel, ennél a kérdésnél adott válaszoknál azt láthatjuk, hogy azok a személyek, akik rendelkeznek okostelefonnal, mindenikük rendelkezik mobilinternettel is. A százalékos eloszlások teljesen megegyeznek azzal, amikor azt kérdeztük, hogy rendelkeznek-e okostelefonnal 85,2%, vagyis 46 személy válaszolta azt, hogy igen rendelkezik mobilinternettel, s 8 személy válaszolta azt, hogy nem, ami 14,8%-a a mintának. Ezen kívül egyetlen egy személy válaszolta azt, hogy nincs internet előfizetése s az ingyenes WIFI hotspotokon vagy a családjánál használja az internetet.

Azoktól a személyektől, akik rendelkeznek valamilyen okoseszközzel, megkérdeztük, hogy milyen gyakran használják okoseszközeiket. Azok a személyek, akiktől korábban azt a választ kaptuk, hogy okostelefonnal rendelkeznek, ami 48 személy, erre a kérdésre mindenikük azt válaszolta, hogy naponta használja az okostelefonját. Azok az alanyok, akik lappal vagy asztali számítógéppel rendelkeznek, (ők 11-en vannak) közülük 8 személy, vagyis 14,8% használja naponta és 3 személy, vagyis 5,5% használja hetente. Az az 5 személy, aki táblagéppel rendelkezik, erre a kérdésre azt válaszolta, hogy naponta használja táblagépét. Azok, akik okosTV-vel rendelkeznek, ők is azt választották, hogy naponta használják okosTV-jüket. Az a 3

személy, akik azt választották, hogy rendelkeznek E-book olvasóval azok közül 1 azt válaszolta, hogy hetente használja készülékét, 1 azt, hogy naponta és 1 személy azt, hogy soha.

Akik rendelkeznek valamilyen okoseszközzel, azoktól továbbá azt kérdeztük, hogy az adott okoseszközzel mennyi időt töltenek el, ezt a 10. ábrát megfigyelve láthatjuk.

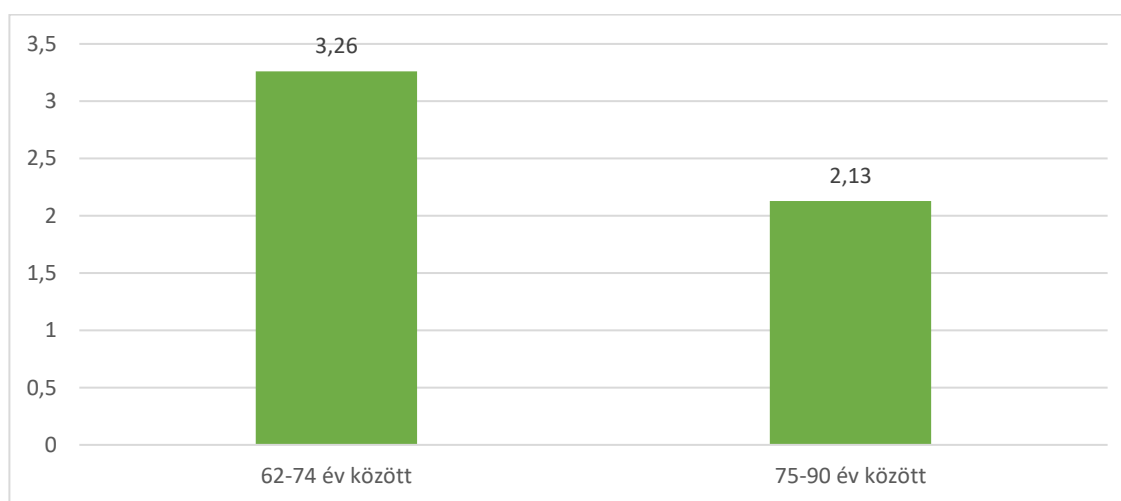
10. ábra Az okoseszköz-használat napi időtartama az alanyok körében (személyek száma)

Az okoseszközzel rendelkező személyeket arról is kérdeztük, hogy naponta mennyi időt töltenek el az okostelefonjuk használatával. Közülük 22 személy, ami 40,7%-ot jelent azt válaszolta, hogy kevesebb, mint egy órát tölt el az okostelefonjával. A következő 13 személy, ami 24,1%-ot jelent azt válaszolta, hogy 1-3 óra közötti idő tölt, az okostelefonja használatával. 8 személy, ami a okostelefonnal rendelkező személyek 14,8%-át tesz ki, azt válaszolta, hogy 3-5 órát tölt el okostelefonja előtt és 5 személy, ami 9,3%-nak felel meg, azt válaszolta, hogy több, mint 5 órát. Azok közül, akik használtak már okoseszközt 8 személy, vagyis 14,8% nem rendelkezik okostelefonnal. Azok a személyek, akik laptoppal, vagy asztali számítógéppel rendelkeznek közülük 3 személy azt válaszolta arra a kérdésre, hogy naponta mennyi időt tölt el az okoseszköze használatával, hogy kevesebb, mint 1 órát tölt számítógép előtt. 4 személy azt válaszolta, hogy 1-3 órát tölt, és szintén 4 személy azt, hogy 3-5 órát használja számítógépét vagy laptopját. Egy személy válaszolta azt, hogy több mint 5 órát használja számítógépét vagy laptopját. Az okosTV előtt eltöltött idővel kapcsolatban 5 személy azt válaszolta, hogy több, mint 5 órát használja, 4 személy azt válaszolta, hogy 3-5 órát és szintén 4 személy azt, hogy 1-3 órát használja okosTV-ét. Azok a személyeket is kérdeztük, akik táblagéppel rendelkeznek és közülük 3 személy 1-3 órát használja táblagépét, és 2 kevesebb, mint egy órát. Az a 3 személy, akik E-book olvasóval rendelkeznek, őket is kérdeztük, hogy mennyi időt használják

készüléküket, közülük 2 személy kevesebb, mint egy órát használja E-bookját, és 1 személy soha nem használja.

Azokat a személyeket, akik már használtak okoseszközt, arról kérdeztünk, hogy mennyi ideje használják készüléküket. Ennek tekintetében egyetlen válaszadó volt, aki azt nyilatkozta, hogy 15 éve, ez 1,9%-át teszi ki azoknak a személyeknek, akik használtak már okos eszközt. 14,9%-ot, ami 8 személyt jelent, azok tesznek ki, akik 8-10 éve használnak valamilyen okoseszközt. Azok a személyek, akik 6-7 éve használnak okoseszközt, a minta 13%-át teszik ki, ami 7 személyt jelent. Akik 4-5 éve használnak okoseszközt, a minta 35,2%-át teszik ki, ami 19 személyt jelent. Azok a személyek, akik 2-3 éve használnak okoseszközt, a minta 27,8%-át teszik ki, ami 15 személyt jelent. Azok a személyek, akik az utóbbi egy évben kezdtek el okoseszközt használni ők 4-en vannak, ami a minta 7,4%-át teszi ki, náluk valószínűleg az Covid19 járvány is köze van ahhoz, hogy elkezdtek okoseszközt használni.

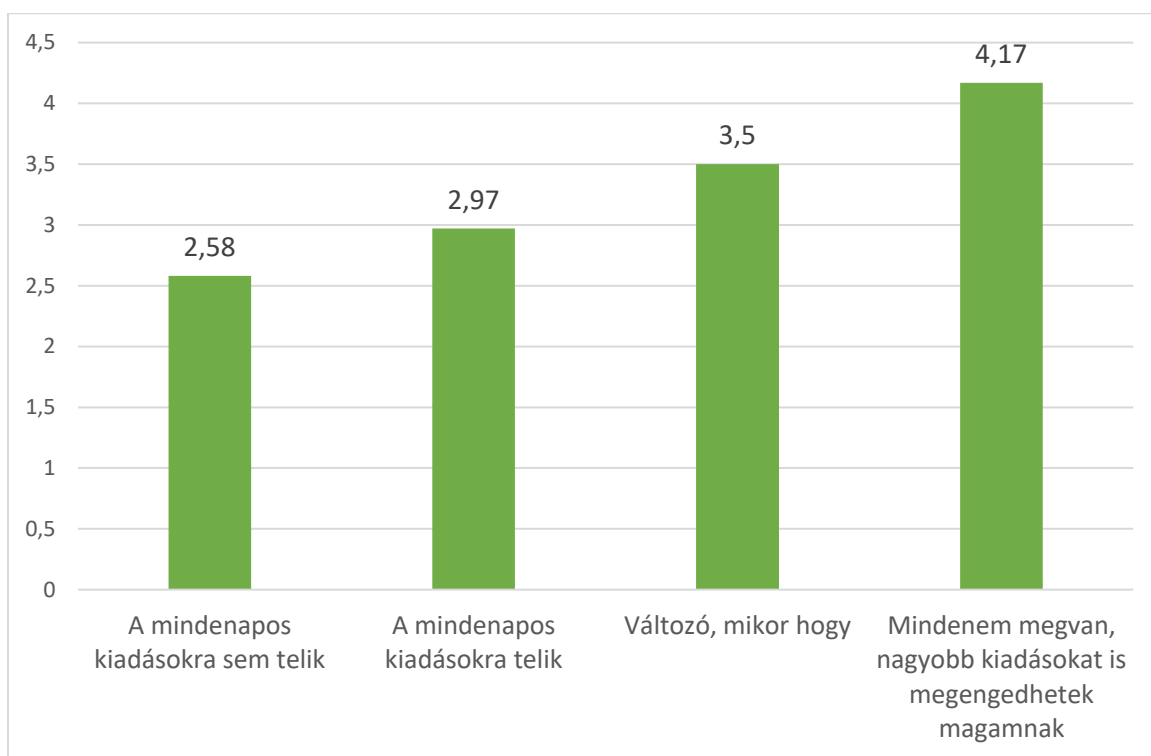
Azoknak a személyeket, akik már használtak valamilyen okoseszközt, arról kérdeztük a véleményüket Likert-skála segítségével, (ahol az 1 érték az nagyon nehezen tudom megjegyezni és a hamar megtanulom használni az 5 értéknek felel meg) hogy mennyire tartják magukat tanulékonyak az okoseszközeikkel kapcsolatban. ANOVA próbával megvizsgáltuk, hogy van-e összefüggés az arról alkotott véleményükben, hogy mennyire tanulékonyak az okoseszközeikkel, és a megkérdezett személyek kora között. Az elemzés során azt látjuk, hogy szignifikáns eltérés van ($p=0,001$) a megkérdezett személyek kora és az arról alkotott véleményükben, hogy mennyire tanulékonyak az okoseszközeikkel kapcsolatban, az eredményeket a 11.ábrát megfigyelve láthatjuk.

11. ábra A megkérdezett személyek korcsoportonkénti megoszlása, okoseszközeikkel való tanulékonyaságuk függvényében

Azt látjuk, hogy a 62-74 éves korosztály, ami ebben az esetben 39 személyt jelent átlagosan 3,26-ra értékelte az okoseszközeikkel kapcsolatos tanulékonyágát, vagyis az a jellemzőbb rájuk, hogy hamar tanulnak. A 75-90-es korosztálynál, ami ez esetben 15 személy, átlagosan 2,13 értékelte az okoseszközeikkel kapcsolatos tanulékonyágát, vagyis inkább az a jellemző erre a korosztályra, hogy nehezen tanulják meg kezelni okoseszközeiket.

A 12.ábrát megfigyelve, annak az ANOVA próbának az eredményeit láthatjuk, hogy a megkérdezett személyek anyagi helyzete pozitívan befolyásolja az okoseszközökről alkotott véleményüket. Ugyanis szignifikáns eltérés ($p=0,000$) van megkérdezett személyek anyagi helyzete és az okoseszközök hasznosságáról alkotott véleményük között. Véleményüket Likert-skálával mértem, ahol az 1 érték az egyáltalán nem hasznos és az 5 érték a nagyon hasznosnak felel meg. Azok a személyek, akik magasabb anyagi jövedelemmel, rendelkeznek hasznosabbnak találják az okoseszközöket, mint azok a személyek, akiknek a jövedelemük nem, vagy alig fedezi a mindennapos kiadásokat. Ez azt is mutatja, hogy azok a személyek, akiknek a mindennapi betevő is gyakran kérdéses, azok számára az okoseszközök nem tartoznak a hasznos kategóriába, egyenesen felesleges többletkiadásnak tartják.

12. ábra: Az okoseszközökről alkotott vélemény és az anyagi helyzet összefüggése a válaszadók körében

4.3. A hipotézisek ellenőrzése

Az első hipotézisünk, hogy az falun élő idősekre kevésbé jellemző az okoseszköz-használat, mint a városon élő idősekre. Ennek vizsgálatára keresztábra elemzést alkalmaztunk, és az elemzés eredményeként azt látjuk, hogy az eltérés nem szignifikáns ($p=0.055$). Ez azt mutatja, hogy nincs szignifikáns különbség a falun és a városon élő idős személyek okoseszköz-használatában, így nem igazolódik be ez a hipotézis.

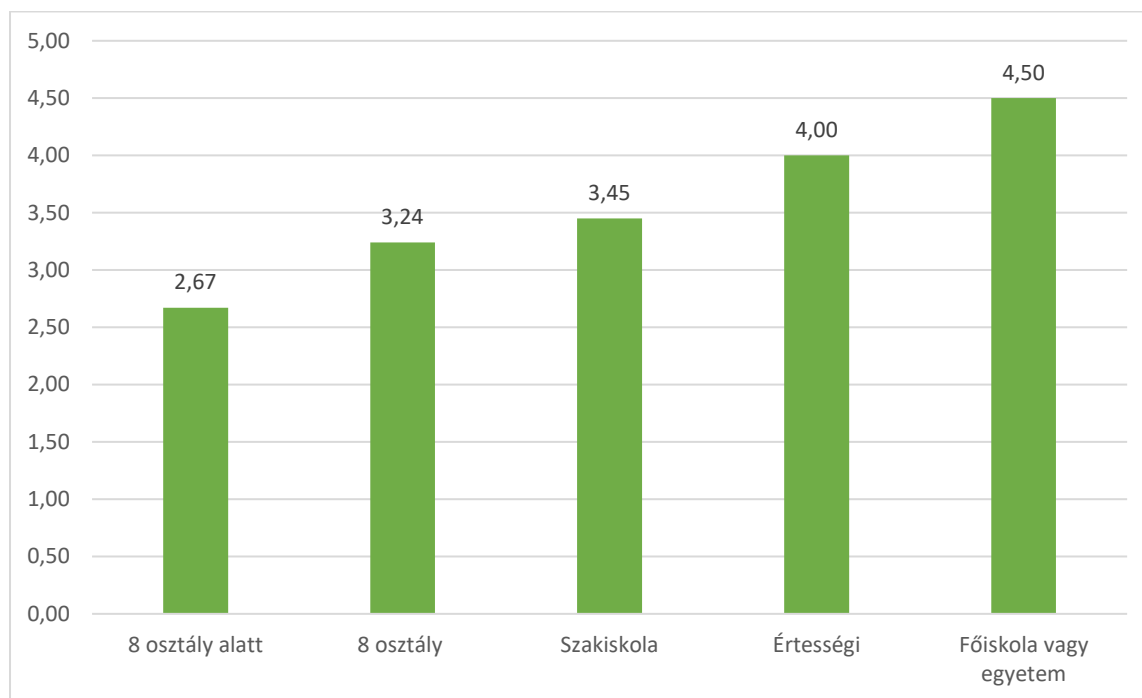
Az első kutatási kérdésünk arra keresi a választ, hogy tapasztalható-e különbség a falun és a városon élő megkérdezettek személyek okoseszköz-használatában. E két változó között (lakhely és az okoseszköz-használat) nincs szignifikáns eltérés, így a válasz a kérdésre, az, hogy nem tapasztalható különbség a falun és a városon élő idős személyek okoseszköz-használatában.

Ez azzal magyarázható, hogy a megkérdezett személyek életvitel tekintetében nem sokban különböznek egymástól. A városon élőknek sincs jelentősebb mértékben szüksége több információra, mint a falun élőknek. Információszerzés céljából ott a TV, vagy az újság, amit csak fellapoz vagy bekapcsol, nem kell próbálgatni, hogy is működik. Városon is sokan élnek kertesházban, vagy falusi környezethez hasonló külvárosban. Bár közigazgatásilag Érmihályfalva és Nagyszalonta évtizedek óta kisvárosnak minősülnek, a központban lévő néhány tömbháztól eltekintve megőrizték egykori falu jellegüket, és ez az idősebb korosztály mentalitásán és életvitelén semmit nem változtatott. A hozzáállás tekintetében szinte egyformák: lakhelytől függetlenül félnek attól, hogy elrontják vagy valami olyasmit visznek végre akaratlanul, ami aztán sok pénzbe kerül, ezért inkább tartózkodnak tőle.

A második hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a megkérdezett személyek iskolai végzettsége befolyásolja az okoseszközökről alkotott véleményüket úgy, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára fontosabbak az okoseszközök, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára.

Figyelembe véve az arról alkotott véleményüket, hogy mennyire hasznosak számukra az okoseszközök és az iskolai végzettségüket ANOVA módszert alkalmazva azt látjuk, hogy szignifikáns eltérés ($p=0,000$) van a megkérdezett személyek iskolai végzettsége és az okoseszközökről alkotott véleményük között. Ezen eredményeket a 13. ábrát megfigyelve azt láthatjuk. Az eltérés azt mutatja, hogy befolyásolja az iskolai végzettségük az okoseszközök hasznosságáról alkotott véleményüket. Azok, akik magasabb iskolai végzettséggel

rendelkeznek hasznosabbnak tartják az okoseszközöket, így a második hipotézisünk beigazolódott.

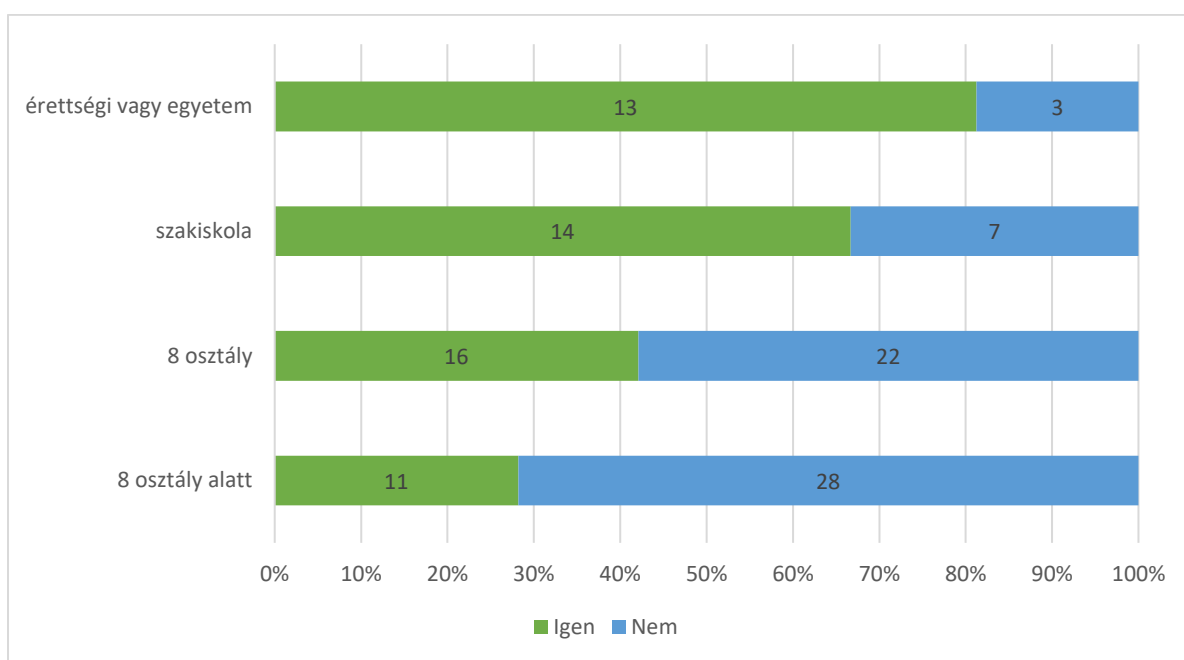
13. ábra: A megkérdezett személyek megoszlása az okoseszközökről alkotott véleményük szerint az iskolai végzettségük függvényében

Véleményüket Likert-skálán mértem, 1-től 5-ig terjedően, ahol az 1 érték az egyáltalán nem hasznos és az 5 a nagyon hasznosnak felel meg. A megkérdezettek közül azok a személyek, akiknek a legmagasabb iskolai végzettségük 8 osztály alatt van, átlagosan 2,67-re értékelték az okoseszközök hasznosságát. Azok a személyek, akiknek a legmagasabb az iskolai végzettségük 8 osztály, 3,24-re értékelték átlagosan. Azok a személyek, akinek a szakiskola a legmagasabb iskolai végzettségük az okoseszközök hasznosságát átlagosan 3,45-re értékelték. Azok a személyek, akinek a legmagasabb iskolai végzettségük az érettségi, átlagosan 4,00-ra értékelték. Végül pedig azok a személyek, akinek a legmagasabb iskolai végzettségük a főiskola vagy egyetem átlagosan, 4,5-re értékelték. Vagyis azok a személyek, akik magasabb az iskolai végzettséggel rendelkeznek magasabb átlaggal vélekednek úgy az okoseszközökről, hogy hasznosak, mint azok, akinek alacsonyabb az iskolai végzettsége.

Iskolai végzettség tekintetében a szakiskolát végzettektől kezdve nő az érdeklődés a digitális eszközök iránt, mivel ők aktív korukban is kreatívabb munkakört töltöttek be, érdeklődtek kreatív dolgok, újítások iránt, ezért ők megláthatták a fejlődés és önfejlesztés lehetőségét a digitális eszközhasználatban. Több személy említette, hogy megnézte az interneten, hogyan kell valamit elkészíteni vagy megjavítani, esetleg főzni. Van, aki orvosi

rendelőket keres vagy egészségügyi tanácsokat olvasgat. A járvány beálltával, többen online istentiszteleteket hallgattak vagy csoportos beszélgetésekbe kapcsolódtak be. Az alacsonyabb végzettségűek könnyebben beletörődnek abba, ha valamit nem tudnak, vagy számukra nem elérhető.

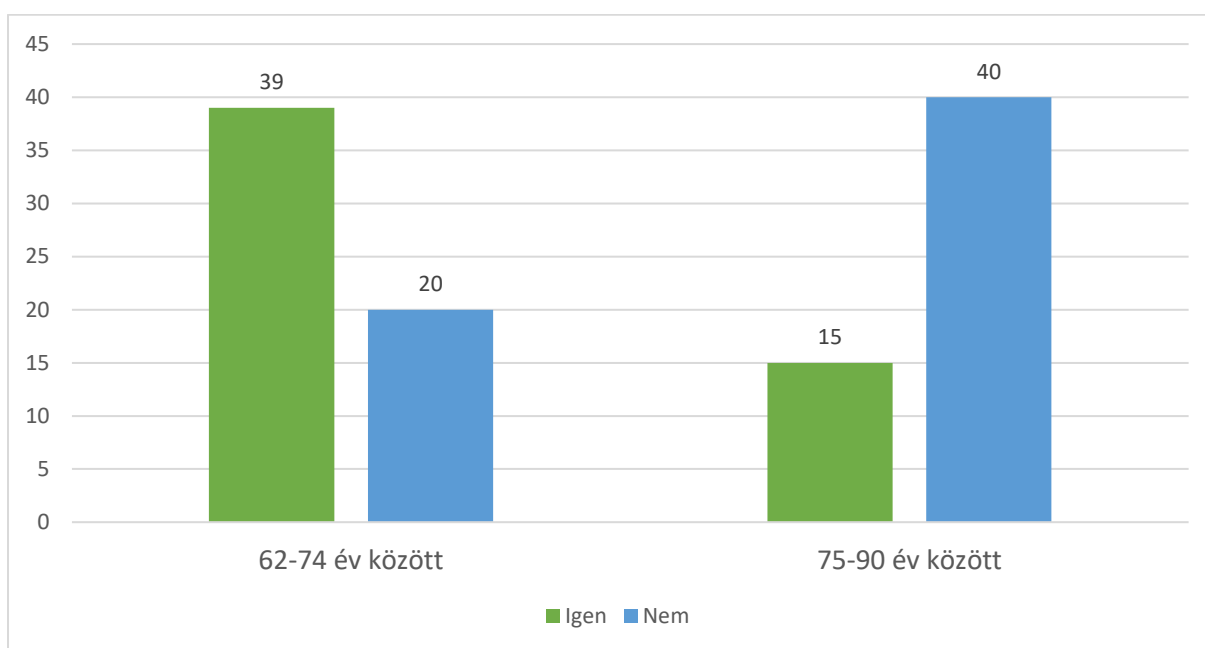
A második kutatási kérdésünk arra keresi a választ, hogy az idősök iskolai végzettsége befolyásolja-e az okoseszköz-használatukat. A 14. ábrát megfigyelve azt látjuk, hogy a kérdésünkre a válasz az, hogy befolyásolja a megkérdezett személyek okoseszköz-használatát az iskolai végzettsége. Azt vizsgáltuk kereszttábla elemzéssel, hogy milyen kapcsolat van a megkérdezett személyek iskolai végzettsége és az okoseszköz-használatuk között. Azt láthatjuk, hogy a 8 osztály alatt, s a 8 osztályt végzett személyekre inkább az a jellemző, hogy nem használtak még okoseszközt. Azok a személyek, akinek a legmagasabb iskolai végzettsége a szakiskola, az érettségi vagy az egyetem, ott azt látjuk, hogy sokkal inkább az a jellemző, hogy már használtak valamilyen okoseszközt.

14. ábra Az iskolai végzettsége és az okoseszköz-használat összefüggése az alanyok körében

A harmadik hipotézisünkben azt feltételezzük, hogy a korban idősebbekre kevésbé jellemző az okoseszköz-használat, mint a fiatalabbakra. A vizsgálat eredményeit az 15. ábrát figyelembe véve láthatjuk. Kereszttábla elemzést végeztünk, összehasonlítva a megkérdezett személyek korát és az okoseszköz-használatát. Azok az idős személyek, akik életkora 75 év fölött van, azokra sokkal kevésbé jellemző az okoseszköz-

használat, mit azokra, akik 75 év alatt vannak. A felmérésben résztvevő 75 év fölöttiek ennek okát többnyire azzal magyarázták, hogy túl bonyolult nekik, úgyis elrontanák. Korukra hivatkozva nem érzik szükségességét, kommunikáció terén pedig fontosabbnak tartják a személyes kapcsolatokat. Olyan is volt, aki azt mondta, hogy a meggyengült látása miatt már nem is próbálkozik, sőt fél, hogy károsítaná a szemét. A hasonló indoklások megjelenése falun és városon egyaránt jellemző és szinte azonos mértékben megfigyelhető. Szignifikáns eltérés ($p=0,000$) van a megkérdezett személyek kora és a között, hogy használtak-e már valamilyen okoseszközt. Így ez a hipotézisünk beigazolódott.

15. ábra Az életkor és az okoseszköz-használat közötti kapcsolat korcsoportra lebontott ábrázolása

A harmadik kutatási kérdésünk arra keresi a választ, hogy van-e különbség a korban idősebbek, és a korban fiatalabbak okoseszköz-használatában? Az 15. ábrát megfigyelve látjuk, hogy a korban idősebbekre kevésbé jellemző az okoseszköz használat, mint azokra, akik fiatalabbak. Így kérdésünkre a válasz az, hogy érzékelhető különbség van a fiatalabbak és az idősebbek okoseszköz-használatuk között. Kimutathatóan a fiatalabbak azok, akik gyakrabban használják az okoseszközüket.

5. Következtetések és javaslatok

A dolgozat célkitűzése feltárni a Nagyváradon és környékén élő alacsony jövedelemmel rendelkező idősök digitalizáció felé való nyitottságukat, ebben való jártasságukat 2020-2021-ben, betekintést nyerni azon okokban, amiért hajlandóak fejlődni az idősök a digitalizáció területén.

Az első hipotézisünk az volt, hogy számottevő a különbség a falun és városon élő idősök okoseszköz-használata között, a városon élők javára. Ez a hipotézisünk nem igazolódott, mivel nincs szignifikáns eltérés a megkérdezett személyek lakhelye és az okoseszköz-használata között. Ez azzal magyarázható, hogy a megkérdezett személyek életvitelében nincs jelentős különbség. A városon élők közül is sokan élnek kertes házban, vagy a falusi településekhez hasonló külvárosi részben.

A második hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy az idősök iskolai végzettsége számottevően befolyásolja az okoseszközökről alkotott véleményüket, vagyis a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára hasznosabbak az okoseszközök, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára. Ennek a hipotézisnek a vizsgálatára ANOVA módszert alkalmaztunk, amiből az derül ki, hogy szignifikáns eltérés van a megkérdezett személyek iskolai végzettsége és az okoseszközökről alkotott véleményük között. Így igazolódott a hipotézisünk, miszerint, akiknek magasabb iskolai végzettségük van, hasznosabbnak tartják az okoseszközök használatát.

A harmadik hipotézisünk az volt, hogy a korban idősebbekre kevésbé jellemző az okoseszköz-használat, mint a fiatalabbakra. Keresztábra elemzéssel vizsgáltunk, összehasonlítva a megkérdezett személyek korát és az okoseszköz-használatát. Ez a hipotézisünk beigazolódott, ugyanis szignifikáns eltérés van a megkérdezett személyek kora és az okoseszköz-használatuk között. Vagyis az idősebb személyek kevésbé használnak okoseszközt, mint azok a személyek akik fiatalabbak.

Az idős személyek digitalizációs felzárkóztatása, nemcsak idősök, hanem a társadalom javát is szolgálja. Finnországban például, Oulu városában létrehoztak egy olyan projektet, ami a technológia adta lehetőségeket felhasználva segíti azt, hogy az idősök az öregedésüket, minél hosszabb ideig a saját otthonukban élhessék meg. A cél elérése érdekében, többféle eszköz együttes működését alkalmazzák, például: egy 24 órás jelző rendszer, ami hálózattal vagy mobiltelefonnal és internettel működik, egy GPS alapú jelzőrendszer, ami azt jelzi, ha a biztonságos területen kívül tartózkodik az idős személy. Ezekon kívül még ide tartozik a digitális kulcs és ajtózároló készülék, ami a gondozó ki-be jutását segíti a lakásba, egy speciális jelzőrendszer, ami a családtagoknak, vagy a gondozónak küld értesítést a gyógyszer beviteléről, valamint a napi meleg étel fogyasztását biztosító automata. Ezek mellett a „Jóléti TV otthonról” elnevezésű speciális szolgáltatás, ami elősegítheti a rokonokkal, barátokkal való kapcsolattartást, és e mellett az idős személyek számára szórakozási lehetőséget is nyújt TV

műsorok, videó nézések által. Ez egy nagyon összetett gondozási rendszer, de fokozatosan nálunk is beépíthető lehetne (Olsson, 2014; Széman., 2015).

Olaszországban például a „Dreaming” (=álmodni) projekt, ami részben az Európai Unió támogatásából van fenntartva, új eszközöket és szolgáltatásokat eredményezett, amik már használatban is vannak, különböző krónikus egészségi állapotokhoz, mint pl. mérési szenzorok, súly-figyelmeztetés, vérnyomás, glukóz, oxigén, Spiró-méter mérések, mozgásérzékelők, füst és víz szivárgások - létfontosságú érzékelőkkel, amik egy 24/7-es telefonközponthoz csatlakoznak. Ez a rendszer is egy jó, hosszútávon nagyon hasznos befektetés az idők életminőségének a javításában (Olsson, 2014; Széman, 2015).

Finnországban az elmúlt években a hatóságok és a nemzetközi szervek jelentős médiaműveltségi kezdeményezéseket indítottak az idők számára (Rasi & Kilpeläinen, 2015).

Leendő szociális munkásként úgy gondolom, hogy az időkkel való foglalkozás, az idős személyek képzése okoseszköz-használata nem egy hiábavaló befektetés lenne, bár hazánkban nem sok kezdeményezést látunk, ami ezen területre fókuszál. Ennek pótlása egy komoly befektetést jelentene, de hosszú távon a társadalmunk javát képezné.

6. Felhasznált irodalom

Berde É., & Kuncz I. (2018). Az Aktív Idősödés Indexe (AAI). *Szociológiai Szemle*, 25.

Bromley, D. B. (1972). *Az emberi öregedés pszichológiája* (M. Dr Tóth, Ford.; Köt. 1–71).

Gondolat Könyvkiadó.

Bucur, V. M., & Maciovan, A. (2003). Probleme ale vârstei a treia. In G. Neamțu, *Tratat de asistentă socială* (o. 907–958). Polirom. www.polirom.ro

Dr. Pék, G. (2011). Pozitív modellek az öregedés magatartástudományi és egészségpszichológiai megközelítésében. In *Gerontológia* (2. kiad., o. 335–343).

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar.

European Commission. (2019). România Profilul de țară din 2019 în ceea ce privește sănătatea.

In *State of Health in the EU*. Observatory on Health Systems and Policies.

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/2019_chp_romania_romanian.pdf

Ferwagner A. (2020). Észlelt társas támasz időskorban. *Magyar Gerontológia*, 12, 27–29.

<https://doi.org/10.47225/MG/12/Különszám/8462>

Fodorné Nagy, S. (1996). *A katechézis kommunikációs problémái: Theologiai doktori értekezés*.

Kálvin János Kiadó.

Granny- „Fogadj örökbe egy nagymamát”. (2021). <https://centralplace.ro/misszio/mahanaim-tabor/hitmelyito-tabor/granny-boldog-oregkor/>

Gombos P., Péterfi R., Csima M., & Domokos Á. (2020). Időskorúak, szeniorok olvasási kedve, olvasási palettája, olvasáshoz való viszonya. *Anyanyelv-pedagógia*, 2, 15.

<https://doi.org/10.21030/anyp.2020.2.1>

Hoara, A. S. (2019). Sistemul de Asistență Socială în era informațională. Un „upgrade” al serviciilor sociale destinate vârstnicilor la noile tehnologii [The Social Work System in the Informational Era. An „Upgrade” of Social Services for Elderly People to New Technologies]. *Revista de Asistență Socială*, 2, 31–37.

Horváth-Szabó, K. (2019). Vallás és emberi magatartás. In *OSZK* (o. 205). Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. <http://link.oszk.hu/libriurl.php?LN=hu&DB=any&SR=an&SR=E=000003778411>

Jhon M. (2007). Új társadalmi szerződés az időssekkel? *esély*, 6, 43.

Kenesei Z. (2020). A technológia használatának segítő tényezői idős korban. *Vezetéstudomány /Budapest Management Review*, 51(10), 15–28.

<https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2020.10.02>

Ministerul Muncii și Protecției sociale. (2020). *PERSOANE VÂRSTNICE*. <https://www.servicii-sociale.gov.ro/ro/persoane-varstnice>

Negoescu, S., & Calipolitis, O. (2020). *Securitatea și sănătatea în muncă în contextul îmbătrânirii forței de muncă*. Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice. http://cnpv.ro/wpcontent/uploads/2020/03/Securitatea_si_sanatatea_in_munca_in_contextul_imbatranirii_demografice.pdf

Olsson, S. (2014). *Turning Demographic Ageing in Europe into Opportunities | Shaping Europe's digital future*. HealthAccess. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/turning-demographic-ageing-europe-opportunities>

Péter B., Ákos O., & András S. (2016). *ÉVES TOVÁBBKÉPZÉS AZ ELEKTRONIKKUS INFORMÁCIÓS RENDSZER BIZTONSÁGÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK ELLÁTÁSÁBAN RÉSZT VEVŐ SZEMÉLY SZÁMÁRA*. 125.

Rasi, P., & Kilpeläinen, A. (2015). The Digital Competences and Agency of Older People Living in Rural Villages in Finnish Lapland. *Seminar.Net*, 11(2), Article 2. <https://journals.oslomet.no/index.php/seminar/article/view/2357>

Securitatea si sanatatea in munca in contextul imbatranirii demografice.pdf. (é. n.). Elérés 2021. március 31., forrás http://cnpv.ro/wp-content/uploads/2020/03/Securitatea_si_sanatatea_in_munca_in_contextul_imbatranirii_demografice.pdf

Skirbekk, V. F., Staudinger, U. M., & Cohen, J. E. (2019). How to Measure Population Aging? The Answer Is Less than Obvious

Simion, L. (2020). *Persoanele vârstnice în era digitalizării*. http://cnpv.ro/wp-content/uploads/2020/04/Persoanele_varstnice_in_era_digitalizarii_martie_2010.pdf

s: A Review. *Gerontology*, 65(2), 136–144. <https://doi.org/10.1159/000494025>

Széman. Zs. (2015). A tartós idősgondozás alternatívái: Technika, környezet. *esély*, 1, 65–84.

Vincze A. (2013). Generációk az információs társadalomban. Általános iskolások, középiskolások, egyetemisták és a felnőtt lakosság IKT-használatának jellemzői Szegeden. *Belvedere Meridionale*, 25(3), 97–116.
<https://doi.org/10.14232/belv.2013.3.7>

Ábrajegyzék

1. ábra: A korosztályok százalékos megoszlásának változása a teljes populációban Romániában és Bihar megyében (2008-2018)	8
2. ábra A hetente legalább egy alkalommal internetezők arányának időbeli változása a 25-54 és 55-75 éves korosztályban	10
3. ábra A hetente legalább egyszer internetezők aránya az 55-75 éves korosztályban néhány Európai Unió országban	11
4. ábra: Az államilag elismert időotthonok számának területi megoszlása Romániában	13
5. ábra: A megkérdezettek állandó lakhely szerinti százalékos megoszlása	17
6. ábra: Az alanyok iskolai végzettség szerinti százalékos megoszlása	19
7. ábra: A megkérdezett személyek százalékos eloszlása annak függvényében, hogy vannak e külföldön élő családtagjaik.....	20
8. ábra: A megkérdezett személyek megoszlása a korábbi okoseszköz-használat függvényében	21
9. ábra Az alanyok okoseszköz-birtoklása	22
10. ábra Az okoseszköz-használat napi időtartama az alanyok körében(személyek száma) ...	23
11. ábra A megkérdezett személyek korcsoportonkénti megoszlása, okoseszközeikkel való tanulékonyáguk függvényében	24
12. ábra: Az okoseszközökről alkotott vélemény és az anyagi helyzet összefüggése a válaszadók körében	25

13. ábra: A megkérdezett személyek megoszlása az okoseszközökről alkotott véleményük szerint az iskolai végzettségük függvényében	27
14. ábra Az iskolai végzettsége és az okoseszköz-használat összefüggése az alanyok körében	28
15. ábra Az életkor és az okoseszköz-használat közötti kapcsolat korcsoportra lebontott ábrázolása	29

Táblázatjegyzéke

1. táblázat Személyek aránya korcsoportonkénti eloszlásba.....	17
--	----

Függelék (Kérdőív)

Idősek és az okoseszköz használata

1. Nem:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Férfi

☐ Nő

2. Kor:

Számban megadni

3. Hol van az Ön állandó lakóhelye?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Falun

☐ Városon

4. A település neve, ahol él:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Biharvajda

☐ Éradony

☐ Érmihályfalva

☐ Fugyivásárhely

☐ Nagyvárád

☐ Hegyközcstár

☐ Hegyközpályi

☐ Kécz

☐ Kisszántó

☐ Paptamási

☐ Siter

☐ Szalonta

☐ Szentjobb

☐ Tenke

☐ Egyéb: _____

5. Mi (volt) az ön foglalkozása?

6. Családi állapota

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Házas

☐ Elvált

☐ Özvegy

☐ Élettársi kapcsolatban él

☐ Egyedül él

☐ Egyéb: _____

7. Jelenleg kivel él egy háztartásban?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Egyedül

☐ Házastárssal

☐ Gyerekekkel

☐ Egyéb: _____

8. Vannak-e külföldön élő családtagok, s ha igen kik?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

☐ Nem, mindenki országhatáron belül él

☐ Igen, a gyerekem (gyerekeim)

☐ Igen, a férjem/feleségem

☐ Igen, a testvérem (testvéreim)

Egyéb: ☐ _____

9. Legmagasabb iskolai végzettsége:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ 8 általános alatt

☐ 8 osztály

☐ 10 osztály

☐ szakiskola

☐ technikum vagy középiskola, érettségi nélkül

☐ érettségi

☐ főiskola, egyetem

☐ Egyéb: _____

10. Milyen jelenleg az anyagi helyzete?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
A mindennapos kiadásokra sem telik (élelem, számlák)	☐	☐	☐	☐	☐
Mindenem megvan, nagyobb kiadé					

11. Melyik az a tevékenység, amit legszívesebben végez a lakáson belül?

12. Melyik az a tevékenység, amit legszívesebben végez a lakáson kívül?

13. Végez-e Ön valamilyen módon önkéntes munkát a következő szervezeteknél?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Egyházi szervezet, vallási közösség
☐ Jótékonyági szervezet
☐ Lelki tanácsadással foglalkozó szervezet

Egyéb: ☐ _____

14. Látogatja-e a nyugdíjasok klubját, jár-e idős találkozókra?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Nem, nincs ilyen lehetőség a településemen
☐ Igen, egyházi eseményekre, vallási közösségbe
☐ Igen, önkormányzat által szervezett eseményekre

Egyéb: ☐ _____

15. Milyen rendszerességgel néz televíziót/hallgat rádiót?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Soha	Havonta egyszer	Havonta többször	Hetente	Naponta
Televízió	☐	☐	☐	☐	☐
Rádió	☐	☐	☐	☐	☐

16. Hány órát néz televíziót /hallgat rádiózik egy alkalommal?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	soha	kevesebb, mint 1 óra	1- 3 óra	3 - 5 óra	több, mint 5 óra	éjjel- nappal megy
Televízió	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rádió	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Mire gondol ön, ha azt a szót hallja, hogy okos eszköz?

18. Ismer-e olyan idős embereket,akik magabiztosan használnak okos eszközöket?

Gyakran, s jól használják a telefonjukat, táblagépüket, nem félnek attól, hogy valamit elrontanak.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Nem
- ☐ Igen
- ☐ Egyéb: _____

19. Ön szerint mennyire hasznosak az okos eszközök?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Teljes mértékben

20. Használt már ön valamilyen okoseszközt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Egyéb: _____

21. Rendelkezik ön okoseszközzel?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Nem	Igen
Nincsenek okos eszközeim	☐	☐
Okos telefon	☐	☐
Asztali Számítógép/Laptop	☐	☐
Okos TV	☐	☐
Táblagép	☐	☐
E-book olvasó	☐	☐

22. Rendelkezik egyéb okoseszközzel:

23. Mennyi ideje (hány éve) használ okos eszközt?

24. Rendelkezik ön internet hozzáféréssel?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Nem	Igen
Van otthoni internetelőfizetésem	☐	☐
A telefonomon van internetelőfizetésem	☐	☐
Nincs internetelőfizetésem, az ingyenes WIFI hotspotokon vagy a családomnál internetezek.	☐	☐
Nem szoktam internetet használni	☐	☐

25. Milyen gyakran (hány alkalommal) használja okos eszközét?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Soha	Havonta egyszer	Havonta többször	Hetente	Naponta
Okos telefon	☐	☐	☐	☐	☐
Asztali számítógép/Laptop	☐	☐	☐	☐	☐
Okos TV	☐	☐	☐	☐	☐
Táblagép (tablet)	☐	☐	☐	☐	☐
E-book	☐	☐	☐	☐	☐

26. Egyéb okoseszközt milyen rendszeresen használ?

27. Naponta hány órát tölt az okos eszköz használatával?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Soha	Kevesebb, mint 1 óra	1 - 3 óra	3 - 5 óra	Több mint 5 órát	Éjjel- nappal használok
Okos telefon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Asztali számítógép/Laptop	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Okos TV	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Táblagép(tablet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E-book	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. Egyéb okoseszköz használatával mennyi időt tölt?

29. Mennyire tanulékony az okoseszközeivel kapcsolatban?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Nagyon nehezen tudom megjegyezni	☐	☐	☐	☐	☐	Hamar megtanulom használni

30. Miért lett okos eszköze?

Több válasz lehetséges

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Család rábeszélte
- ☐ Szeretett volna
- ☐ Szüksége volt rá
- ☐ Kíváncsi volt rá
- ☐ Nem volt más lehetősége a kapcsolattartásra
- ☐ Korábbi tapasztalatok miatt
- ☐ Önálló tanulás

Egyéb: ☐ _____

31. Ki segít/segített önnek megtanulni az okos eszköz használatát?

Több válasz lehetséges

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Gyermekeim
- ☐ Unokám
- ☐ Szomszédom
- ☐ Férjem/Feleségem
- ☐ Korábbi saját tapasztalatok

Egyéb: ☐ _____

32. Bonyolultnak találja-e az okos eszközök használatát?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	Nem rendelkezem vele	Átláthatatlan	Nagyon bonyolult	Elboldugolok vele	Nem, teljesen átlátom
Okostelefon	☐	☐	☐	☐	☐
Laptop/Asztali számítógép	☐	☐	☐	☐	☐
Okos TV	☐	☐	☐	☐	☐
Táblagép(Tablet)	☐	☐	☐	☐	☐
Ebook	☐	☐	☐	☐	☐

33. Aggódik-e amiatt, hogy rosszul használja?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
Eggyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Folyton aggódom, amikor használom

34. Mire gondol, amikor nem működik, vagy nem úgy működik, ahogy elvárja?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Biztosan elrontottam
- ☐ Semmi gond, megoldom
- ☐ Egyéb: _____

35. Kinek a segítségét, tanácsát kéri az okos eszköz használatában, ha elbizonytalanodik?

Több válasz megadása is lehetséges.

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ közvetlen családtagoktól
- ☐ szomszédoktól
- ☐ barátoktól
- ☐ IT szakembertől
- ☐ nincs emberem, aki segítene

Egyéb: ☐ _____

36. Milyen alkalmazásokat, applikációkat használ ?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	soha	Kevesebb, mint egy óra	1-3 óra	3-5 óra	több, mint 5 óra
Telefon	☐	☐	☐	☐	☐
Facebook messenger	☐	☐	☐	☐	☐
Facebook	☐	☐	☐	☐	☐
Kereső programok(pl. Google)	☐	☐	☐	☐	☐
Skype	☐	☐	☐	☐	☐
E-mail	☐	☐	☐	☐	☐
Viber	☐	☐	☐	☐	☐
YouTube	☐	☐	☐	☐	☐

37. Milyen egyéb alkalmazásokat, applikációkat használ? S milyen rendszeresen?

38. Mire használja leginkább?

Több válasz megadása lehetséges.

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Családdal való kapcsolattartásra
- ☐ Levelezésre, e-mail küldésére
- ☐ Híreket olvas az interneten
- ☐ Könyveket olvas, tölt le az internetről
- ☐ Filmeket néz
- ☐ Játszik
- ☐ Társkeresésre
- ☐ Barátokkal tartja a kapcsolatot
- ☐ Zenét hallgat
- ☐ Szörfözik az interneten

Egyéb: ☐ _____

39. Hozott-e változást az okos eszköz használatban a covid19?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, kevésbé használom
- ☐ Nem változott
- ☐ Igen, gyakrabban használom
- ☐ Egyéb: _____

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok